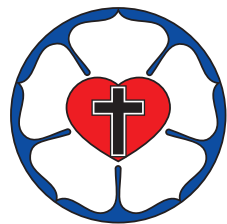

BANSKOBYSTRICKÝ EVANJELIK

ROČNÍK 6

201 1/2

*Nechceme však, bratia, aby ste nevedeli
o zosnulých, aby ste sa nermútili ako
ostatní, ktorí nemajú nádej.
Lebo keď veríme, že Ježiš umrel a vstal
z mŕtvych, tak aj Boh privedie spolu
s Ním všetkých, ktorí umreli v Ježišovi.*

1 Tesalonickým 4, 13 - 14

Vlasta Čupková

Pod'akovanie za úrodu

Som tu Pane
a chcem Ti vďaku vzdať.
Za klasy, polia, stráne,
úrodou obťažkané.

Tak ako zreje klas,
zreje aj láska v nás.
Aj Tvoje slovo v srdci zasiate,
dozreje, keď príde čas.

Človek je kvetu podobný-
krásny, krehký a bezmocný.
Keď objavia sa znamenia,
my stretne sa v bode zmierenia.

Lukáš 12, 15–21

15 *I riekol im: Dajte si pozor a varujte sa akéhokoľvek lakomstva, lebo život človeka nezáleží v rozhojňovaní jeho majetku.* 16 *Nato im povedal toto podobenstvo: Bohatému človeku prinieslo pole hojnú úrodu.* 17 *Premýšľal teda a povedal si: Čo urobím? Lebo nemám si kde zhrmaždiť úrodu.* 18 *A povedal: Toto urobím: zborím si stodoly, postavím väčšie a tam si zhrmažďím všetko obilie a všetko, čo mám.* 19 *Potom si poviem duši: Duša, máš dosť všetkého na mnoho rokov; odpočívaj, jedz, pi, vesel sa!* 20 *Ale Boh mu riekol: Blázon, tejto noci požiadajú tvoj život od teba; a čo si pripravil, komu to zostane?* 21 *Tak bude s tým, kto si zhrmažďuje poklady a nie je bohatý v Bohu.*

Podakovanie za úrody zeme. To vonia zemou. To vonia rannou rosou, jablkami, hruškami, slivkami. To znie ako oddychnutie, spokojnosť. Uponáhľané leto je preč. Prišla žatva. A teraz je tu čas na vydychnutie. Čas na rozmýšľanie.

Je to nádherné: žlté a červené jablká, červené a teplé jesenné svetlo, lístie, pokoj na zožatých poliach – a my sme sýty, máme dosť a zem je ešte stále verná. Je to pocit domova. Je to pocit života, ktorý je pozhnaný.

A predsa sa môže stať, že to všetko nič nie je, nič neznamená. Keď musíš zomrieť a nevieš, kam ideš. Keď pozdvihneš svoj pohľad s chladným rozumom a pýtaš sa, prečo je slnko, zem, tento život, narodenie a smrť, atď. Je táto zem, na ktorej tečie voda, na ktorej je vzduch na dýchanie, na ktorej sú rastliny a zvieratá – je toto všetko len nejaká absolútna náhoda v nekonečnom mŕtvom vesmíre, maličký bod nachádzajúci sa uprostred toho obrovského nezmerateľného- a o pár miliónov rokov je všetko preč, zhorené v ničote? A že sa zem počas roka otočí okolo slnka, že je leto a zima, sejbá a žatva, lebo zemská os je o pár stupňov naklonená – nie je aj toto absolútne nepatrná náhoda v kozmickej dráme?

A tá krása svetla, kopcov a hôr, tá nedávno pominutá nádhera obilných polí vo vetre, to pozhnanie pre naše oči – nie je to všetko len nejaký celkom subjektívny pocit, nejaká ilúzia našich zmyslov a nášho mozgu?

Veľmi veľa ľudí takto uvažuje, aj keď v tom nikdy nemajú jasno. A aj my niekedy rozmýšľame takto, je to cena moderného uvažovania, ale – treba priznať, že je to strašná cena. A pretože mnohí ľudia takto zmysľajú hoci to ani nezvládajú – takto zmysľajú; pretože nemôžu uveriť, že život je dar, pretože nepoznajú Toho, ktorý ho daroval – preto žijú práve takto: byť pánom života, naplánovať si ho, poistiť si ho, zbierať v stodolách na všetky časy; produkovať a obchodovať a zabaľovať a spracovávať rastliny, zvieratá, zábavu, šťastie, bezstarostnosť – neúnavný priemysel života. A na konci všetkého je to aj tak len jedna veľká lož.

Nevidíte tú zraniteľnosť života? Život neprichádza z ničoho, len tak, zo seba samého. Skús načúvať svojmu dychu! Videl si už niekedy pôdor? Videl si už umierať človeka?

Podakovanie za úrody zeme. My kresťania však vieme, že život – to je dar – aj keď sa často podľa toho nechováme. Neveríme tomu, že táto zem nie je nič iné, ako náhoda. Veríme tomu, že to bolo tak chcené, že tu sme – že dýchame, smežeme sa, pýtame sa, milujeme. Veríme, že nádhera tejto našej zeme je oveľa viacej, ako len nejaká ilúzia. Veríme, že je to pravda, ktorá niečo znamená. Každý nádych a výdych je dar; každé jabĺčko a celá úroda je dar; každý dúšok vody a vína je dar; každý lúč svetla, ktorý nám zobrazuje pohľad na svet v oku – je dar, každý bozk, každý zvuk, vôňa tejto zeme – to všetko je dar.

Ale keď toto všetko je darom, potom to má aj svoj pôvod a určenie. Privádza nás k poznaniu: Kto to všetko daroval? Spoznávame zmysel, ktorý stojí nad hranicou tohto života. Načo je nám dar života,

keď musíme zomrieť? Kto tu nenachádza žiadnu odpoveď, ten sa skrýva – ukrýva túto otázku do starostí a plánov, zbiera do stodôl a na bankové kontá pre celú budúcnosť - až sa život celkom nerozplynie. O čom je v skutočnosti náš život?

I riekol im: Dajte si pozor a varujte sa akéhokoľvek lakomstva, lebo život človeka nezáleží v rozhojňovaní jeho majetku. Nato im povedal toto podobenstvo: Bohatému človeku prinieslo pole hojnú úrodu. Premýšľal teda a povedal si: Čo urobím? Lebo nemám si kde zhromaždiť úrodu. A povedal: Toto urobím: zborím si stodoly, postavím väčšie a tam si zhromaždím všetko obilie a všetko, čo mám. Potom si poviem duši: Duša, máš dosť všetkého na mnoho rokov; odpočívaj, jedz, pi, vesel sa! Ale Boh mu riekol: Blázon, tejto noci požiadajú tvoj život od teba; a čo si pripravil, komu to zostane? Tak bude s tým, kto si zhromažďuje poklady, a nie je bohatý v Bohu.

Ak je život darom Božím, potom mu Boh dal aj nejaký zmysel. Spomenieme štyri veci, aby sme si priblížili, čo hovorí PJK.

1. čo znamená: zbierať do stodôl?
2. aký má význam myšlienka na smrť pre život?
3. ako môžeme spoznať Toho, ktorý nám daroval život: jediného, neviditeľného, Počiatok a Koniec?
4. a čo znamená: byť bohatý v Bohu?

Zbierať do stodôl, to nepredstavuje nutnú starostlivosť, ktorá jednoducho patrí k nášmu životu. Boh nám predsa daroval aj triezvy rozum, aby sme vyrobili chladničky, udržali dom v poriadku a mysleli na zaopatrenie v starobe. O to tu nejde. Zbierať do stodôl má niečo dočinenia s tým, ako chápeš svoj život. Zbierať do stodôl znamená neprijímať dar ako dar: vďačne, s bázňou a v láske dať ďalej - ale len ho nadobúdať, uškľbnúť si ho pre seba, pevne ho držať a urobiť si z neho vlastníctvo – ako keď sa niekto nadýchne, ale už nechce vydychnúť. Prečo? - zo strachu, zo zaslepenosti?

Zbierať do stodôl znamená vybudovať si život pre seba samého, ako hrad, a ty si pánom, ktorý tam sedí. Zbierať do stodôl znamená spoliehať sa na seba samého, na to, čo sa podarilo vyrobiť, na majetok – a mať v tom svoju identitu, svoju hrdosť, svoju istotu. Zbierať majetok, zbierať úspechy – a mať pocit, že človek je stále väčší. Nevidieť smrť a neustále robiť plány.

Zbierať do stodôl znamená dar života ponechať si len pre seba a vybudovať si hrad, v ktorom sa cítiš istý – tvoj životný priestor, tvoje peniaze, tvoj dom, tvoja spoločnosť – a všetko trápenie zostane vonku.

Blázon! Všetko – vlastne jediné, čo ti zostane na konci, je len smrť. Trápenie nezostane vonku. Tu sú múdrejšími tí, čo sú chorí, zúfalí a smutní.

...tejto noci požiadajú tvoj život od teba... Myšlienka na smrť je Božím súdom, ktorý ťa postaví na nohy. Ten ťa vytrhne preč z tvojej sebaistoty. Dom, peniaze, plány, hrdosť – všetko je jedno ...tejto noci požiadajú tvoj život od teba... Čas sa zhustuje. Celý tvoj život stojí odrazu na poslednej bodke. Teraz je ešte život. A buď teda má nejaký zmysel, alebo nemá zmysel vôbec žiaden.

Neexistuje pravda života bez smrti. A zmysel života mi kladie otázku, jedinú, veľkú a prišernú otázku:

Ako vlastne žiť, že keby som v niektorom najbližšom okamihu zomrel, a ono by to bolo dobré? Odkiaľ vlastne ten život prichádza? Čo je jeho určením, cieľom? Čo je jeho tajomstvom?

Život je dar. Neveríme, že táto naša zem je náhoda. My kresťania veríme, že to bolo chcené, aby sme tu boli my – ľudia. Ale ten dar, ten zmysel pochopíme až vtedy, keď spoznáme Toho, kto ho daroval. O takúto skúsenosť, takýto zážitok sa jedná v tomto príbehu o bohatom hospodárovi. Celá tá sebaistota musí byť zničená. Ten vybudovaný hrad, v ktorom sa človek cíti byť bezpečným, ten musí byť zvalený – to je

podmienka, ak chce toto človek pochopiť. Stále a odznova: Blázon, tejto noci... to je súd pravdy. Tu začína skutočné chápanie života, ktorý dáva Boh ako dar.

„Božia príroda, to znamená, že Boh ju stvoril z ničoho“ – na počiatku sveta, počas noci kríža, a teraz, keď si donútený otvorí oči, keď máš strach. „A preto“ – hovorí Luther – „nikto nie je ničím, z čoho by Boh nemohol niečo vytvoriť“. A čo z teba môže Boh vytvoriť? Človeka, slobodného od strachu a klamstva. Človeka, ktorý nežije uväznený v sebe samom, ale zovretého láskou, ktorá je darovaná. Človeka, ktorý žije v tých, ktorých miluje. To urobí Boh, ak vieš, že si bol blázon, keď dôveruješ, že Boh je tu a teraz. A potom, keď z toho žiješ, že Boh prišiel na túto našu nádhernú zem, do nášho trápenia i našej smrti, potom môžeš opäť uzrieť teplé jesenné slnko, ranné brieždenie, jablká, hrušky, slivky a všetko ostatné. Všetko to vidíš úplne inak a úplne

nanovo. My všetci spoločne ich vidíme nanovo – a to je Božie dielo, to sú služby Božie. A spoznáваме, že máme domov.

Áno, tak to muselo byť.

My náš život nezbierame – ani do stodôl, ani do domov, ani do sáčkov, alebo na kontá, alebo do svojho rozumu. Iba Boh ho môže zbierať. Kto je bohatý v Bohu? Myslím, bohatý v Bohu je ten, kto žije z Božej lásky, v každom okamihu. Kto je slobodný pustiť sa toho vlastného, dokonca aj vlastného života, slobodný opustiť časnosť. Kto vie darovať v tej dôvere, že bude oňho postarané. Tento pokoj, ktorý je väčší ako všetok rozum, ten nech chráni naše srdcia a mysle v Ježišovi Kristovi. Amen.

Daniel Košťal

Odkaz reformácie

Každoročne si s radosťou a s vďakou Pánovi cirkvi pripomínáme v posledný októbrový deň požehnané dielo Reformácie. V posledný októbrový deň tohto roku uplynie totiž 494 rokov, čo zazneli údery kladiva na dverách chrámu Božieho vo Wittenbergu, ktorým Dr. Martin Luther pribil svoj odvážny protest proti zosvetáčteniu vtedajšej cirkvi. Dielo, ktoré tento Boží muž vykonal, sa v priebehu dejín rôzne hodnotilo a ani dnes o ňom nepanuje rovnaký názor. Sú ľudia, ktorí vidia v Lutherovi len veľkého revolucionára, sú aj takí, ktorí považujú jeho vystúpenie za počiatok veľkého kultúrneho

rozmachu vo svete a nájdu sa žiaľ aj takí, ktorí sa na reformáciu dívajú obmedzeným pohľadom, akoby ju bol Luther započal len preto, že sa chcel dostať von z kláštora a založiť si rodinu. Keď sa však vzhlbíme do diela, ktoré reformácia na pôde kresťanstva vykonala, ľahko zistíme, že všetky tieto hodnotenia a pohľady na ňu sú nesprávne, lebo sú povrchné a jednostranné. Preto je zvlášť potrebné, aby sme my evanjelici stále znova a znova skúmali, v čom význam reformácie spočíva, čo ona ľudstvu priniesla, čo pre svet znamená. Podľa nášho kresťansko -

evanjelického chápania význam reformácie spočíva predovšetkým v tom, že ona začala svetu nefalšovane zvestovať pravdu Kristovho evanjelia, čím sa postavila neohrozene do služieb veriaceho ľudu. Vysoký klérus vtedajšej cirkvi na čele s pápežom snažil sa reformačné hnutie všemožne zastaviť osočovaním Luthera a jeho spolupracovníkov, používajúc na to i svetskú moc, ale jeho snaha neuspela! Reformácia z milosti Božej pokračovala ďalej, lebo si vytyčila za prvoradú úlohu zvestovať pravdu Kristovho evanjelia nefalšovane. Bola to veľmi naliehavá a prepotrebná úloha, lebo v tom čase, t.j. v 16. storočí bola pravda Kristovho evanjelia v cirkvi zatemnená a slovo Božie bolo nahrádzané ľudskými názormi a ustanoveniami. Reformácia však znamenala návrat k pravdám Božím, priviedla opäť k platnosti slovo Božie, a to na celej čiare. V stredovekej kresťanskej cirkvi ľud nepoznal Božie pravdy, lebo nepoznal slovo Božie. Biblia nebola v tom čase prístupná obyčajnému veriacemu človeku, ba bolo priamo zakázané brať ju do rúk nekňazovi vraj preto, aby si jej učenie prostý ľud mylne nevysvetľoval. Luther však, vedený Duchom Božím, siahol po Biblii pred zrakom celého národa, čítal z nej, vysvetľoval ju a k nej privádzal. Práve preto, aby sa veriaci ľud zaoberal a poučoval pravdami Biblie, preložil ju na hrade Wartburg i do rodnej nemeckej reči. Nuž, naozaj môžeme povedať, že reformácia nie je hanbou kresťanských dejín, ako to mnohí neevanjelickí kresťanskí historici v minulosti tvrdievali, ale naopak, je pýchou histórie ľudu Božieho v moderných dejinách, lebo je návratom k Bohu, Jeho slovu a pravde! My evanjelickí kresťania máme byť teda za čo vďační Pánu Bohu, že sme deťmi reformácie! Ale to, že patríme k cirkvi reformačnej, je pre nás aj veľký záväzok k tomu, aby sme v šľapajách reformácie kráčali aj dnes! Znamená to, aby naša Evanjelická a.v. cirkev bola i naďalej cirkvou

čistého slova Božieho, v ktorej má jediné slovo náš Pán a Spasiteľ Ježiš Kristus a my, jej údy, aby sme to slovo Kristovo ochotne prijímali a podriaďovali jeho pravdám všetky oblasti svojho života.

Reformácia bola silným úderom proti panovačnosti a nadvláde cirkvi vo svete. Stredoveká cirkev totiž človeku neslúžila, ale panovala nad ním, zotročovala ho, ba ako svedčí prípad Majstra Jána Husa a ďalších mučeníkov, rozhodovala i nad životom a smrťou človeka. Lutherova reformácia poprela cirkvu právo vládnuť nad svetom a zdôrazňovala, že jediným Pánom a Spasiteľom sveta je Ježiš Kristus. Aj cirkev sa musí tomuto Pánovi podriadiť a v Jeho mene a z Jeho poverenia nie už viac vládnuť, ale slúžiť láskou všetkým, ktorí sú na túto službu odkázaní. Na tomto poli kresťanskej služby vykonala Reformácia naozaj kus poctivej práce, na ktorú môžeme byť hrdí. Veď si len spomeňme napríklad na službu našej cirkvi nášmu národu v dejinách, na to, ako mnohí naši evanjelickí kňazi a vzdelanci stáli v prvej línii pokroku, vedy, sociálnej starostlivosti a kultúry! Spomeňme si na Kollára, Hurbana, Štúra, Hodžu a ďalších velikánov našich národných dejín, ktorí práve zo svojho evanjelicko – kresťanského presvedčenia vychádzajúc dali sa do služieb národa a ľudu a boli požehnaním nielen pre náš národ, ale pre celý pokrokový svet. Za to všetko môžeme práve reformácii ďakovať. Ale zároveň nesmieme zabúdať, že nám nestačí len honosiť sa veľkosťou našich reformačných predkov, ale že treba, aby sme my, ich potomkovia, pokračovali v ich diele, aby sme i dnes na každom mieste, kde nás ruka Božia postaví a hrivnami vystrojí, konali službu lásky predovšetkým domácim viery a potom aj všetkým, ktorí túto službu potrebujú.

Ján Beňuch, farár v.v.

Ako odovzdávať vieru?

Zdá sa, že sa nám veľmi nedarí odovzdávať vieru v Ježiša Krista ďalšej generácii. A to nás núti k hľadaniu príčin a hľadať lepšie spôsoby. Nestačí konštatovanie, že teraz je taká

doba a že deti či vnúčence si idú po svojich cestách. Naopak, musíme sa zamyslieť nad tým, či sme urobili všetko pre to, aby sme vychovali generáciu veriacu v Ježiša Krista, generáciu,

ktorá má účasť na vykúpení a spásе, keďže to sú tie najväčšie poklady života.

Pri hľadaní sa mi ukazujú tri skupiny príčin.

Prvou je okolitý svet. Toto býva najčastejšia výhovorka. My za nič nemôžeme, ani nič nez môžeme, lebo teraz je taký svet. Tým myslíme súčasnú kultúrny, spoločenský život, vzdelávanie v školách, televíziu, rozhlas, noviny a časopisy, obchod a reklamu, zamestnanie, životné prostredie a mnoho iných vecí. Okolitý svet je prekážkou, ktorá bráni odovzdať vieru.

Druhou skupinou príčin je výchova. Kedysi dávno bývali takmer v každej rodine zadarmo traja vychovávateľa: chudoba, práca, zbožnosť. Chudoba viedla k skromnosti, práca k usilovnosti a zručnosti, zbožnosť k viere, láske a nádeji. Ich funkciu musia nahradiť rodičia a starí rodičia. To znamená, že musia byť múdrejší, musia sa deťom viac venovať, viac sa s nimi rozprávať, mať viac trpezlivosti, viac napomínať a povzbudzovať.

Tretou skupinou je otázka obsahu toho, čo odovzdávame. Či skutočne odovzdávame evanjelium Ježiša Krista. Tu sa mi ukazujú tri možnosti – odovzdávame buď tradíciu, náuku, alebo živú vieru, živého Ježiša Krista. V mnohých prípadoch to, čo odovzdávame, je iba tradícia, čo samozrejme nie je zlé, ale nijako to nestačí. Tradícia je len „barlička“, pomocníčka na odovzdávanie viery v Ježiša Krista. V tom lepšom prípade odovzdávame náuku, čo sa často stáva farárom, funkcionárom, alebo aj vedeniu cirkvi. Cirkev síce potrebuje „náuku“, súhrn učenia, stručný obsah Písma svätého. Ale náuka sama osebe len málokoho privedie k živej viere v Pána Ježiša Krista. Náuka často vychováva pokrytco, alebo zbožných horlivco, ktorí horlia viac za svoje podanie ako za Božie veci. Tým, čo máme skutočne odovzdať, je evanjelium nášho Pána Ježiša Krista. Alebo stručnejšie – máme odovzdať Ježiša. A každý môže odovzdať len to, čo má, čo je v ňom, čo sám prežil a skúsil. Z tohto pohľadu sa nám ukazujú niektoré myšlienky a možnosti.

Jednou myšlienkou je osobná

skúsenosť a svedectvo o nej. Ak hovoríme o záchrane v Kristu, tak si uvedomujeme, že tu môže zachrániť len zachránený. Kým v občianskej záchranárskej práci je dôležitá odbornosť a odborná príprava, pri záchrane v Kristu je dôležitá osobná skúsenosť. Dosvedčil by nám to apoštol Pavel a mnohí iní. Dôležitá je síce aj tu odborná pripravenosť, ale až na druhom mieste. Ak na kazateľniciach stoja a hovoria vysoko školení odborníci, ktorí síce ovládajú náuku, ale sú bez osobnej skúsenosti a zážitku spásy, nebudú mať veľký úspech. Ak v rodinách odovzdávajú rodičia a starí rodičia iba tradíciu a náuku bez skutočného vzťahu k Ježišovi, ako svojmu osobnému Pánovi a Záchrancovi, nech sa nedivia, že deti nemajú záujem. Nebojme sa hovoriť o viere v Ježiša Krista aj v kruhu rodiny, aj na verejnosti. To nie sú intímne, ale verejné veci. Viera je vec verejná!

Ďalšou myšlienkou je ale odbornosť a príprava odborníkov. V našej cirkvi hovoríme o všeobecnom kňazstve, to znamená, že každý kresťan je kňazom aspoň vo svojej rodine a svojom okolí. Tu musíme vedieť, čo chceme odovzdať, musíme tomu rozumieť. A musíme si uvedomiť, že mnohí to nevedia. Akoby sme odovzdávali len peknú krabicu, vyzdobenú ornamentami, historicky vzácnu, ale – prázdnu. Obsah nejakým spôsobom vyprchal, či vytratil sa.

Sme cirkvou, ktorá nesie reformačný odkaz vyjadrený v štyroch slovách, či pojmoch: jedine Písmo, jedine vierou, jedine milosťou a jedine pre zásluhy Pána Ježiša Krista sme zachránení. Ale naozaj sa cítime zachránení, alebo cítime, že potrebujeme záchranu a to práve záchranu v Kristu. Ak sa spýtate evanjelika, čo považuje za najdôležitejšie vo svojom živote, čo by potreboval v momentálnej situácii, len málokto by povedal, že to najdôležitejšie, čo potrebuje, alebo čo už má, je záchrana v Kristovi. Ale ak nie sme si toho vedomí, ak tomu nerozumieme, potom nemáme čo odovzdať.

Potrebuje ísť znovu k prameňom – to jest k Písmu. Ak chceme naozaj začať vážne s obnovou cirkvi, začať musíme práve v rodinách, a to poznávaním Písma, poznávaním slova Božieho. Hľadaním a porozumením jeho obsahu, keďže Písmo je možné vykladať všelijako.

Reformácia nám pomáha svojím odkazom: spásu mám jedine z milosti, jedine pre zásluhy Ježiša Krista a prijímam ju jedine vierou. Keď toto preskúmame a porozumieme, dostaneme sa k novému stvoreniu, k novému človeku, ktorý prestal žiť sebeckom a začína žiť láskou Kristovou. Začína žiť ako úd tela Kristovho – cirkvi. Začína vnímať nový svet, ktorý sa vlamuje do prítomnosti práve v Kristovi a skrze Krista. A potom zistíme, že toto je obsah evanjelia, že toto sa ľahko odovzdáva, že toto je živá voda, po ktorej prahnú aj deti, aj mládež, aj ľudia okolo nás.

My nepatríme k cirkvi – my sme cirkev. Túto vetu vyslovil jeden predstaviteľ cirkvi. Nepatrím k cirkvi, ako platiaci člen spolku, ale

som súčasť cirkvi – úd tela Kristovho. Som možno len malá tehlička, ale ak si nezastávam svoje miesto v cirkvi, ostane tam trhlina a keď sa k nej pridá druhá a ďalšia, ostane z cirkvi len zrúcanina, o ktorú už prichádzajúca generácia oprávnene nemá záujem. Iba ak kultúrny, turistický, či historický.

Možno by sme mali začať anketovou otázkou pre každého čitateľa: Akú úlohu zastávaš, čo robíš vo svojom cirkevnom zbore? Skús si to napísať na toto miesto..... Nie je na tvojom mieste trhlina?

Jozef Grexa, ev. farár v.v.

Teraz už odišli naveky...

Naveky? Tak sa zdá. Miesta doma pri stole ostali prázdne. Keď prichádzaš domov vo dverách ťa nečaká známy, radostný pohľad. Nemáš komu povedať, čo si videl, opýtať sa, kto to bol ten pán – tá pani, ktorých si stretol. Pochváliť sa, čo sa ti podarilo, čo nepodarilo... skrátka, nič nemáš komu povedať, keď všetci odišli.

Alebo nie všetci? Alebo nie naveky?

Zrazu máš pocit, že si nespravodlivý. Veď máš tých vzácných, ktorí o s t a l i . Vzácných, lebo ostali aj takí, ktorí ti chcú všetko nahradiť. Miesta prázdne zaplniť, privítať ťa s láskou a úsmevom, vďačne vypočuť všetko, o čom hovoríš, čo si videl, čo zažil. Všetko, čo máš na duši a veľmi sa ti žiada s tým podeliť. S dobrým aj zlým, čo ťa zastihlo. Ale ostala tu prázdnota v priestore aj v duši.

Vieš, dobre vieš, čo pomôže. Treba sa uspokojiť a ďakovať. Poďakovať aj za priateľov. Priateľ je ten, ktorý prichádza prvý, keď všetci odišli – dávno známa myšlienka. Len kde sú? Či sa nájde ešte taký, ktorému by stálo za to, aby teba vypočul,

potešil sa s tebou, posmútil s tebou.

A čo keď sa n e n á j d e ? Akoby si m u t e r a z , t y s m u t n ý , o s a m e l ý n e c h ý b a l . N e m á š č o p o n ú k n u ť , l e b o s á m s i v n ú t o r n e v y p r a h n u t ý .

No zabudol si, že Ten, ktorý ťa celý tvoj život

sprevádza a ochraňuje na každom kroku, že Ten, ktorého oslovujeme najčastejšie v smútku aj v radosť, Ten je tu. Pán Boh, môj Pán.

Bože, môj Bože, moja posila a istota. Z Tvojej vôle moji drahí odišli a nechali len spomienky na vzácné chvíle, dni, roky. Spomienky na

nenahraditeľné, čo bolo a už nikdy nebude.

Tu si Ty, môj Bože a my znovu prichádzame k Tebe v pokore s prosbou. Vzácnu, úprimnú, z celého srdca: Zachovaj nám, môj Bože tých, ktorí ostali, ktorí sa snažia byť oporou. Cez spoločenstvo a každodenný život s nimi, môžeme spomínať, máme na čo spomínať, máme na koho spomínať a máme s kým spomínať.

Daj, Bože drahý, sily viery a nádeje či istoty, že raz sa stretne všetci pri Tvojich nohách. Treba nám silu, telesnú a duchovnú najmä, vedieť prežívať deň s Tvojou pomocou, Pane náš, v láske a službe tým, ktorí nám ostali. V láske a službe bližným, ktorí našu pomoc potrebujú.

Nie náhodou píšem na túto tému. Prichádza mesiac spomienok, kedy putujeme mnohí k rovom svojich. Október – november. Jeseň. Všade plno lístia. Na každom lístku, ktorý vietor zaveje na hrob alebo k hrobu, akoby bol náš odkaz. Mali sme Vás, drahí naši, radi. Ostanete naveky v našich srdciach, duchovne s nami spojení, hoci: Zdá sa, ste odišli naveky, navštíviť svojich si u Boha,

Služby tej pozemskej za dielom, modliť sa do nebies kostola.

Marta Lehotská

Z udalostí cirkevného zboru

Milí bratia, milé sestry

Po uplynutí leta chcem vám dať pár informácií o nových skutočnostiach ohľadom niektorých nehnuteľností v majetku nášho zboru.

Ako ste boli informovaní, v januári 2011 vznikol v sále Evanjelického spolku požiar.

Požiar podľa šetrenia preukazne spôsobila Akadémia umení, ktorá je v sále v nájme.

Predmetná budova, ako aj všetky nehnuteľnosti vo vlastníctve zboru, sú poisťené v poisťovni Uniqa.

Napriek tomu, že roky zodpovedne platíme poisťku, poisťovňa hľadá pri poisťnom plnení všelijaké úskoky, aby nemusela platiť. Uhradila doteraz cca 20% vzniknutej škody s tým, že viac nie je ochotná zaplatiť. A to napriek tomu, že pri úvodných rokoch neavizovali možné komplikácie a až keď potvrdili rozsah škôd spolu s finančným rozpočtom, začali sme s rekonštrukciou.

Rekonštrukčné práce v objekte po požiari dospeli v lete do záverečnej fázy. Problém nastal pri úhrade následkov vzniknutej škody zo strany poisťovne Uniqa.

Celá ťarcha a starosti tak zostali na našom zbere, keďže ani Akadémia umení, ani poisťovňa Uniqa nemá snahu konštruktívne riešiť vzniknutú situáciu.

Predsedníctvo zboru absolvovalo viacero pracovných stretnutí s riaditeľom poisťovne, ktorý sa deklaroval ako evanjelik, takisto s rektorom akadémie, ale bez úspechu. Napokon sme boli donútení požiadať o spoluprácu a zastupovanie advokátsku kanceláriu s perspektívou súdneho sporu. Na škodu vecí, lebo sála spolku je tesne pred dokončením- treba urobiť novú podlahu, nainštalovať akumuláčnú pece, osvetlenie a javiskový systém. Práca na dva týždne pre dodávateľskú firmu s možnosťou sálu naplno využívať zo strany doterajších nájomcov, nášho gymnázia a zboru.

Vzhľadom k tomu, že stavebná firma nedostala peniaze za už zrealizované práce a dodávky, po zakonzervovaní zo stavby dočasne odišla.

Problémy sú aj v objekte na nám. SNP 21. Doterajší nájomca neuhrádzal nájom za priestory, preto dostal výpoveď s tým, že dlžnú čiastku postupne zboru splatí. Paralelne sa jednalo s potenciálnymi záujemcami. Vďaka Pánu Bohu sa nám v tejto krízovej dobe podarilo nájsť nového nájomcu. Veríme, že mu obchod pôjde a nám príjem z prenájmu významne ovplyvní rozpočet. V tomto objekte tiež bolo potrebné pred zimou urobiť práce na zatekaní strechy, servis kotolne a elektrorozvodov- všetky práce sú už zrealizované.

Ale mám aj dobrú správu. Po mnohých

neúspešných pokusoch s odpredajom budovy bývalej evanjelickej školy v Podlaviciach, sa nám túto po viacerých rokoch a peripetiách podarilo úspešne predat'. V týchto priestoroch chce nový majiteľ zriadiť ešte v tomto roku detské centrum. Časť peňazí z predaja budovy sa využije na úpravu priestorov vo farskom dvore. Ide o časť uvoľneného priestoru po štátnej vedeckej knižnici. V prvom rade sa urobia slušné sociálne zariadenia, aby boli k dispozícii najmä návštevníkom bohoslužieb. Staré toalety nám v zimnom období robili veľké problémy- v dôsledku mrazov praskali rozvodky a poškodzovalo sa

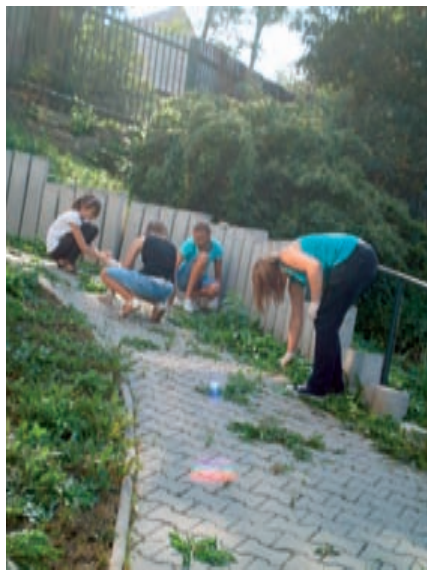
zariadenie, ktoré sme museli stále nákladne opravovať a aj ich úroveň nebola na požadovanej úrovni. Ďalej sa v tom objekte prerobia a zútnia priestory pre mládež a upraví sa hlavná miestnosť na prízemí objektu.

Verím, že aj neľahkú situáciu, ktorú som načrtol v úvode, sa nám podarí úspešne vyriešiť a budeme sa môcť v zbore viac venovať duchovnej oblasti. Nech nám Pán Boh žehná.

Vladimír Zeman, dozorca

Dni dobrovoľníctva 2011 v Centre zborovej diakonie Kanaán v Banskej Bystrici

V piatok a sobotu 23. a 24. septembra 2011 patrilo Centrum zborovej diakonie Kanaán k 156 organizáciám, ktoré otvorili svoje brány pre všetkých ľudí, ktorí sa rozhodli zapojiť do celoslovenskej aktivity Dni dobrovoľníctva, ktoré sa na Slovensku konali už po tretíkrát. Ľudia, ktorí sa rozhodli venovať svoj čas a svoje sily bez nároku na odmenu pre službu iným, sa mohli zapojiť v týchto dňoch do pripravených aktivít v čase od desiatej do osemnástej hodiny. Celkom pätnásť dobrovoľníkov, ktorí spolu odpracovali 43 dobrovoľníckych hodín, sa počas týchto dvoch dní zapojilo do úpravy okrasnej zelene v areáli zariadenia, hrabania lístia, údržby vonkajšej terasy, prípravy výzdoby pre interiér zariadenia, evidencie kníh v knižnici, renovácie nábytku, ako aj do individuálnych rozhovorov a prechádzok s prijímateľmi sociálnych služieb.

Mladí ľudia z cirkevného zboru evanjelickej cirkvi augsburského vyznania v Banskej Bystrici sa tiež rozhodli podeliť so svojimi ýalentami, ktoré okrem ponúknutých aktivít vložili aj do spoločného kultúrno-hudobného pásma, ktoré si spoločne pripravili pod vedením brata kaplána Mgr. Marcela ľštvána. Okrem prijímateľov sociálnych služieb a zamestnancov si kultúrno-hudobné pásmo mohli vypočuť aj niektorí z rodinných príbuzných, ktorí svojich blízkych prišli v tomto čase navštíviť a nakoľko bolo výborné počasie, trávil čas spoločne vonku v altánku.

Do aktivít sa zapojili študenti základných, stredných i vysokých škôl, dôchodcovia, zamestnaní, ako aj ľudia, hľadajúci svoje uplatnenie na trhu práce.

Tí, ktorí sa nemohli zapojiť do Dní dobrovoľníctva roku 2011, ktorý je vyhlásený za Európsky rok dobrovoľníctva, môžu tak urobiť kedykoľvek.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa zapojili do Dní dobrovoľníctva 2011 a zároveň pozývame aj ďalších z vás, ktorí by mali záujem podľa svojich možností pravidelne alebo jednorázovo stať sa

dobrovoľníkmi pre Centrum zborovej diakonie Kanaán, či už v tomto roku alebo v rokoch budúcich. Rozšírite tak rady našich dobrovoľníkov, ktorí sú pre nás veľkým prínosom.

Mgr. Oľga Fričová
sociálna pracovníčka

Kuzmány kňaz – buditeľ národa

Na poli teologickej literatúry

Na poli teologickej literatúry je vzácna a bohatá jeho činnosť pri zostavovaní nášho „Zpěvníka evangelického“ (1842), ktorý sa právom pokladá za jeho dielo. Má v ňom 97 krásnych, Duchom Božím nadchnutých nábožných piesní, takmer ku každej príležitosti. Najviac ich má o osobe a nasledovaní Ježiša Krista.

Kto by spolu s ním veriacou dušou nespieval jeho hlboko precitované piesne venované otázkam viery a radosti v Bohu, posvätenia života

a modlitbe ako sú (pôvodné): Kdo přes tuto cizinu..., Spasiteli Tě milovat..., Šťastný jest na zemi..., Důvěro má potěšení..., Ó, kdyby v Boha srdce nevěřilo..., Proč když Ti zpívám, když se modlím... Z poslovenčených: Pane vierou osviet ma..., Radosť moja potešenie..., Cez súzenie k vykúpeniu..., V tichosti vo vzácnom čase... a mnohé iné.

Mnoho piesní venoval aj otázkam o posledných veciach človeka. Pamiatke našich zosnulých venoval zvláštnu pieseň, aby dal našim veriacim pieseň v čisto evanjelickom duchu: Spočívajte už v pokoji... V nej si spomína na tých,

ktorí nás predišli do večnosti. V niektorých veršoch akoby spieval sám o sebe.

A nad hrobom ozve sa ešte raz vyznanie neochvejnej viery vo večného Boha a nesmrteľnosť duše: Verím to pevne, verím celou dušou...

Práve tak sme mu vďační za preklady krásnych piesní nemeckého pôvodu ako sú: pieseň Silézia – „Chcem Ťa milovať moja sila...“, Hermesa „Ja som pre večnosť narodený“ a ďalšie.

Napísal „Ev. funebrál s Prídavkom modlitieb“, v ktorom má 36 vlastných piesní (1838).

Jeho piesne v Zpěvníku i Funebráli sa vyznačujú hlbokým náboženským cítením, presvedčivou, ničím nespochybniteľnou živou vierou.

Ako rodený básnik svoj talent prejavil v „Modlitbách k n á b o ž n é m u vzdelávaniu kresťanov vo viere, láske a nádeji“ v pôvodnom harfoznení (v Ban. Bystrici 1835). Kuzmány modlitbu chápe ako dôverný rozhovor duše s Bohom. Sú to vlastne utešené, Duchom Božím nadchnuté básne; sú pravé žalmy so všetkými vlastnosťami a zvláštnosťami orientálnej, hebrejskej poézie. Jeho modlitby dýchajú láskou k prírode, panteizmom. Vzyva Boha pri prírodnom prejave. V jeho modlitbách nájde ohlas raňajší sviť, večerný mrak, zora, mesiac, hviezdy, jar, leto, jeseň, zima. O Bohu a jeho láske mu rozprávajú kvet a bylina, červ i pramienok. A neraz modliaci je zachvátený básnickým citom, obraz ho nadchne a malebne

nám líči a opisuje prírodu...

Skladal ich v prvých rokoch svojho kňazského pôsobenia v Ban. Bystrici. Na fare ležiacej na kraji živého mesta, v úbočí šumnej hôrky obkolesenej milou prírodou, s výhľadom na okolité vrchy, o ktoré sa opiera nekonečná obloha, utiahne sa do samoty... Tam sa budia jeho vznešené dумы, v jeho srdci city viery, lásky a nádeje, ktoré v dôvere prednesie Bohu. Kuzmány tak chápe pravú modlitbu:

„Když se duch můj vzhůru vznáší

Ach! Duch tu Boží nade
mnau se chvěje,

K Otci tomu mému
na výsosti,
A libý pokoj v srdci mém
se směje...

P a k m u t ú ž b y
popřednáší

...Až na dno srdce
milost Boží sáhne,
Své, i prosby v čisté
důvěrnosti:

A tichá radost celou
duší táhne.“

Na žiadosť anglickej biblickej spoločnosti prehlíadal a upravil celé „Písmo Sväté“.

Z ďalších prác „Životopis dr. Martina Luthera“ s cirkevno-historickým úvodom (1847), aj v

maďarčine. Určený pre celú evanjelickú verejnosť, ujal sa s veľkým záujmom. Zvlášť cenný je jeho obsiahly úvod z dejín kresťanskej cirkvi po Lutherovo vystúpenie. Podáva jasné dôvody reformácie. Je pútavý, ľahko sa číta, ako kus živo opísanej histórie.

„Príprava konfirmandov“ (1843), „Pašie“ (1839), „Šlabikár a prvé čítanie“ (1838).

Cenným dielom je „Evanjelický

katechizmus“ (1845 – 1846) - aj v nemčine – výklad, vysvetľovanie Lutherovho katechizmu.

„Katechizmus dr. Martina Luthera“ s verným výkladom podľa učenia ev.a.v. (1866) s pripojeným spevníčkom, vyšiel po jeho smrti. Je takrečeno vedeckým dielom.

Tieto diela dokazujú, že Kuzmány bol povolaním nielen kňazom, ale i vysoko učeným teológom. Bol pravou ozdobou našej teologickej literatúry, či už ako hymnista, katechéta, pedagóg a či ako veced. Jeho meno ostane poznačené mohutnými črtami; jeho duch zanechal všade hlboké stopy.

Ako vidíme, značnú časť svojich teologicko-literárnych prác napísal Kuzmány počas svojho pôsobenia v Banskej Bystrici. Ale neostal len pri teologickej práci. Veď naša národná kultúra bola za dlhé storočia zložená výlučne v kňazských rukách. Oni ju pestovali, oni pozorovali naše kultúrne potreby a uspokojovali ich podľa svojich síl a možností. A nejedného národovca viedlo na kňazskú dráhu také zmýšľanie, že ako kňaz bude môcť pracovať a pomáhať aj na vinici národa. I v jeho prácach cirkevno-náboženského obsahu cítiť dych národného ducha.

Literárno-vedecká a spoločensko-výchovná činnosť

Dve idey ovládajú básnikovu myseľ, okolo ktorých sa sústreďuje a z ktorých vyplýva všetko ostatné: národ a slovanstvo. Do služby týchto ideí stavia Kuzmány všetku silu ducha, celú svoju básnickú i spisovateľskú činnosť.

Prvoradú úlohu videl Kuzmány vo vzdelaní národa.

Na poli národnej slovenskej literatúry zakladá v Banskej Bystrici časopis Hronka (1836-38), pre ktorý si postupne získaval najvýznamnejších mladých národovcov. Úlohou tejto „Podtatranskej zábavnice“ bolo ustáliť reč, zachovať národ pri jednotnej spisovnej reči. Píše a zverejňuje prednášky, kázne, básne, novely, sonety, články do novin, úvody k dejinám, prekladá. So Samom Chalupkom sa zaujíma o

starožitnosti, v baladách spracúva podnety ľudovej slovesnosti, zbiera ľudové piesne...

Celá spoločenská a literárno-vedecká činnosť Kuzmányho znamenala neustály boj za práva spisovného jazyka (československého, neskôr slovenského), ako základu a udržania národa. Najväčším nešťastím podľa neho pre národ je, keď sa rečovo rozpadáva. A Kuzmány ho bránil proti neustále silnejúcej maďarizácii všetkými schopnosťami. Vidieť to i v jeho filozoficko-prozaickom románe „Ladislav“, v ktorom tento hrdina národa a národnej vzájomnosti dôrazne volá: „Slovákovi slovenská reč je reči národní.“ Preto „... za povinnosť pokládám sobě je milovati; nebo milovati národ můj, který mne zrodil, vychoval, u něhož můj domov a vše co mi milo a slůžiti národu mému jest celé mé umění“. Posledné slová vskutku vystihujú povahu i podstatu Kuzmányho umenia.

Román „Ladislav“ obsahuje úvahy o národe a jeho kultúre, o význame národného úsilia i vzájomnosti. Kuzmány cez hlavnú postavu vyslovil vlastné názory, preto dielo zohralo myšlienkovou priebornosťou i literárnou formou priekopnícku úlohu vo vývine slovenskej prózy.

Osobne cíti zlé následky ľudskej zaostalosti. Ešte pred zrušením poddanstva sa Kuzmány ozýva za oslobodenie sedliackeho ľudu. Vzdelaním a mravnosťou chcel povzniesť sedliacky stav a tak ho získať i pre vyššie, národné záujmy. Prízvukuje, že život sedliacky, ak nie je spojený s biedou, je preutešený a takým ho robia jeho skromné potreby a nároky, v súlade s prírodou. Ak je tento ľud vzdelaný, tak málo potrebuje k tomu, aby bol blažený...

Snahu o pozdvihnutie vzdelanosti prejavil Kuzmány vo všetkých svojich dielach. Tak i v idylicko-epickej básni „Běla“. Kuzmány ju nazval vzdelanenkou, ako idylu meštianstva i najprostejšieho ľudu. Táto básnická skladba zobrazuje harmonický súlad pravdy, krásy a mravnosti.

Patril medzi našich najvynikajúcejších esteticko-literárnych tvorcov.

V umeleckej tvorbe vychádzal z osobitnej estetickej koncepcie, obsiahnutej v

úvaha „O kráse“, ojedinelej teoretickej práci, o základných otázkach literatúry a umenia. Formuloval tu princíp estetického ideálu, spočívajúci v jednote krásy, pravdy a dobra. Vo svojich úvahách za základ duchovného života považuje filozofiu. Kuzmány hlboko precítil význam a potrebu filozoficko-estetickéj kultúry pre národnú kultúru. Bol presvedčený, že nám pomôže pri zveľaďovaní duchovného majetku národa; že naša poézia i literatúra rozkvitne.

Za najvyššie určenie človeka považuje mravnú dokonalosť. Čo nám je dané vyššou vôľou, to treba rozvíjať k dokonalosti. Všetko má slúžiť tomuto cieľu. Náboženstvo je totožné s určením človeka, zahrňuje i etiku a vedie k uvedomeniu si mravného dobra, pravdy a krásy. Veda ich poznáva, umenie ich cíti, náboženstvo stojí nad nimi, vedie k uvedomeniu si nielen mravného dobra, ale i mravnej hodnoty pravdy a krásy. Od umenia vyžaduje i mravnosť i pravdivosť. Horlí za národnú a prostonárodnú pieseň. Radí, aby si aj básnici viac vážili a nasledovali – čo do formy – národný motív a z neho skladali svoje básne. A čo do obsahu – aby nasledovali život, vieru, túžby národa. Zavrhuje napodobňovanie iných, moderných, neslovanských národov.

Kuzmány položil u nás základ filozoficko-estetickému bádaniu. I keď tento základ u jeho nasledovníkov ostal nepovšimnutý, vo všeobecnosti sú jeho práce cenné pre dejiny našej kultúry.

Básnická tvorba

Básnickej tvorbe sa Kuzmány oddáva najviac v Banskej Bystrici, najmä kvôli Hronke.

V prvom období básnickej tvorby, ustarostený o svoj národ, zamýšľa sa nad jeho osudom, plače nad krivdami na ňom páchanými. Národ hynie, vymierajú synovia „matky našej Nitry“, i synovia Hronu a Váhu.

Ako pri brehoch Sály či Dunaja, i tu na brehu milého rodného Hrona, načúva jeho vzdychom a nábožným citom žalmistu vo svojom „Zadumění na břehu Hrona“ si s harfou vylieva

žiaľ nad hynutím svojho národa a roní slzy...“slzy pohrební rodu slovenského“. Tu doma nenachádza to, čomu sa v cudzine úfal, žeby Slovák prelomil kruhy otroctva. Vidí otroctvo, hynutie:

...Máš zhynout rode? hoj! Co to mnou bleslo? –
A zpěvy tvoje komuže poručíš?
Jiného nemáš nic, v otroctví kleslo
vše, proto lehce s životem se lúčíš.
Hah, slyšíš zpěvy, jež tví nepřátelé
co na tvém kaře zpívají vesele?

A v útrapách svojich prosí harfu, aby zmenila smutné tóny na veselé. A teší sa, že Hron je slovenský a tečie ešte vždy a preto život k nemu viazaný musí trvať ďalej.

Ó, harfo, harfo, proč tak smutně lkaješ?
Ještě Hron teče, žijí děti jeho!
Nech, nech své žale, veselým povlaješ
ty ještě zpěvem mládce pohronského:
Buď v obět padnem my moci bezbožné:
tvě nádeje jsou věčně nepřemožné...

Ale Hron aj Váh sú slovenské rieky a ožívujú v ňom nádeje nového života. A život volá do práce. Ba čím väčší žiaľ, čím viac hynutia vidieť v národe, tým vážnejšia a svätejšia je povinnosť pomáhať, budiť, kriesiť k životu.

A toto oživenie nachádza i vo zveľaďovaní duchovno-literárnych pokladov slovenskej vzájomnosti, v bratskom oboznamovaní sa s ostatnými kmeňmi všenároda. Duchovné poklady jedného kmeňa sú spoločným majetkom celého všenároda a ich poznanie budí hrdosť, dvíha slovenské sebavedomie. A aby túto vzájomnosť dokazoval, sám píše spoločným česko-slovenským jazykom. Preto prináša k nám i plody Puškina, Krylova, Miczkiewitza, ale i Homéra a ďalších. Preto píše i do českých „Květov“...

Kuzmány považoval odrodilstvo za najväčšie nešťastie pre národ. Pracoval proti odrodilcom v cirkvi i v národe. Vystupoval i proti kasinám, ktoré sa začali zakladať po mestách a

mestečkách. Kuzmány akoby bol mal prorockého ducha, jasne videl v nich skryté nebezpečenstvo, ktoré hrozilo slovenskému národu. I keď duch, týmito kasínami pestovaný, nevystupoval ešte otvorene, len potuťelne, videl jeho zámery a chcel národ pripraviť proti nim. Nebezpečenstvu kasín pre národ chcel čeliť taktiež organizovaním ľudu, ale s vyšším, prospešným cieľom. Zakladá preto v Banskej Bystrici spolok „Všeobecného vzdelávania“ a v ňom ďalšie spolky. V spolkoch a organizáciách najrôznejšieho druhu chcel vzbudiť záujem o vzdelávanie v najširších vrstvách ľudu. Videl v nich aj znamenitú zbraň proti odnárodňovaniu. Článkom v t. č. jedinom slovenskom orgáne „Orol Tatranský“ akoby vyzýval k nasledovaniu... (Zo slovenských časopisov sa neskôr objavila ešte „Nitra“ r. 1842, Štúrove „Slovenské národné noviny“ r. 1845 a Hurbanove „Slovenské pohľady“ r. 1846“, ktoré však žiaľ zanikli. Nebolo ešte dosť mužov, pracovníkov; nebolo ešte škôl, ktoré by ich boli vychovali k práci národnej.)

V Banskej Bystrici zakladá „opatrovňu“, výpožičnú knižnicu, spolok: nedeľný, čitateľský, ovocinársky, miernosti a iné.

Vystupoval proti alkoholizmu, horlil najmä proti pálenke, ale stretával sa často s nepochopením, dokonca i u niektorých kňazov. Ako sám Kuzmány spomína, že už-už sa ujímal boj proti pálenke po celom národe, keď niektorí kňazi – otcovia národa, začali na pranier stavať, vysmievať hlásateľov striezlivosti a „protipálenečné“ kázne. Týmto mužom iste boli milšie Széchényim odporúčané kasína, alebo ako ich Kuzmány pomenoval „kazína“, kde vládli kartárstva, pijatky. A títo mužovia, akokoľvek boli vlastencami, národovcami neboli. Otcovské hlasy a výstrahy Kuzmányho, Hurbana, Plošiča, Hodžu, ostali u nás bez účinku. Nemožno zazlievať otcom národa, že ich výstražný hlas o s t a l b e z o z v e n y . V i d i a c nebezpečenstvo, vykonali svoju povinnosť, volali o pomoc, ale nenašli nasledovníkov. Nebolo mužov, ktorí by im boli podali pomocnú ruku. Možno, nebyť ich ideálneho stanoviska a nech i oni podávajú jed pálenky, pôvab kariet, kúzl

hazardnej hry, nech zanedbávajú ľud a hovejú viac „panským“ chůtkam, aj ich hlasy by boli naši viac ozveny, a spolky by sa boli udomácnili i u nás.

Kuzmánymu veľmi ležalo na srdci naše školstvo. Koľko sa v záujme oň nachodil, napísal...! Nezaprel sa ani hmotnými obeťami. Ale riešenie neprichádzalo.

Ako mu na srdci ležala slovenská mládež a vôbec slovanská osveta, koľko úsilia do nej vkladal, poznať zo všetkých jeho dopisov a správ. Dopisuje si najmä s bratislavskou mládežou. Píše o nej: „Opravdu, títo mladíci jsou nejkrásnější naše naděje, mezi nimi opět největší zásluhy jest náš Ludovít Štúr... Slyšeti, že jsou vzorem veškeré mládeže... sám sem jej slyšel chváliti. Majít již výbornou knihovnu... I v Levoči a Prešově se mladíctvo naše pilně matěřštině učí...“

Neskôr v básni „Mládeži“ odkazuje:

„Ak chcete ďalej prísť, ako my dôjdeme, treba vám viac vedieť, ako čo my vieme, treba vám vrúcnejšou vierou sa zapáliť, treba vám smelosťou väčšou sa presláviť, treba vám viac práce, viac trpezlivosti, viac čistoty srdca v svätej nevinnosti...“

Celá táto činnosť vyplynula z jeho snahy – povzniesť svoj národ na úroveň vzdelaných národov. Kriesiť ho duchovne a vidieť ho mocným na poli kultúry.

Kuzmány mal veľký vplyv na mladé slovenské pokolenie (Štúr, Sládkovič, Kalinčiak). Pracoval ako člen výboru spolku „Tatrín“. Žil v bratských stykoch s Kollárom, Šafárikom, Jungmannom, Palackým, štúrovcami. Menovite so Štúrom si stále dopisoval. Štúr sa naňho obracal ako vodca a predstavený profesor mládeže v Bratislave. Neskôr v úzkom priateľstve so Sládkovičom, ako kandidátom teológie, potom farárom na Hrochoti. Stály styk udržiaval i s viacerými významnými Slovanmi, najmä s Čechmi, Rusmi, Poliakmi, Srbmi. Z ich dopisov a odpovedí čerpal silu a povzbudenie k ďalším bojom.

V spoločenskom styku mal Kuzmány

príťažlivú moc. Svojim živým, obodrujúcim duchom, humorom, živou účasťou na všetkom, uchvacujúcou rečou musel zapôsobiť i na svoje okolie, spoločnosť, priateľov. Spoločnosť mal rád. Zo začiatku, keď ešte spoločenské pomery neboli také zvrátené, udržiaval priateľstvo i s poprednými banskobystrickými kruhmi. U mnohých si získal náklonnosť a priateľstvo svojim humorom a vtipmi. Dokonca navštevoval i kasíno,

keď ešte nebola vťahovaná doňho politika i neskôr panujúci duch. Spoločenský život v tých časoch bol iný ako je dnes: prejavoval viac úprinného priateľstva, menej podozrievania a nevraživosti.

Marta Rusková
pokračovanie v budúcom čísle

Rodný môj kraj zo všetkých najkrajší!

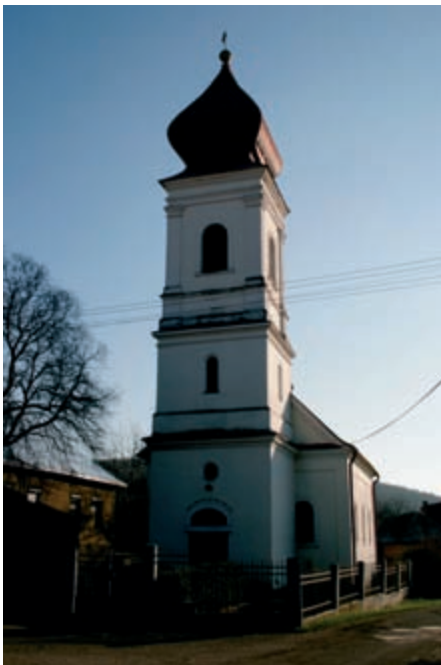
Každý z nás dostáva už pri narodení do vienkia kus rodnej zeme – svoje rodisko. Rád sa tam vracia a vždy sa teší na krásne stretnutia so svojimi najbližšími.

Patrím k tým, ktorým rodný kraj učaroval na celý život. Aj mne prirástla k srdcu

moja dedinôčka, učiepená medzi vencami našich krásnych hôr. Je to malá, nenápadná obec v novohrade – Uderiná. V nej som prežila neopakovateľné chvíle detstva, mladosti a trochu aj z dospelosti pod ochrannými krídlami mojich obetavých rodičov. S láskou spomínam na rovesníkov, s ktorými som prežívala krásne chvíle pri rôznych hrách. V tomto Božom chráme som bola krstená, konfirmovaná, sobášená a do tohto kútika pokoja sa vraciam vždy s láskou. V našej malej jednotriedke som zápasila s prvými písmenkami a číslicami, získavala odovzdávané vedomosti mojím prvým pánom učiteľom. Už v mladom veku som sa s mojou rodnou čiastočne rozlúčila slovami piesne: „keď sa junač roztráti po tom širom sveta poli“. Už vtedy som ju opúšťala so slzami v očiach, no kontakty s rodiskom som nikdy neprerušila.

Akoby som mohla? Veď tam na mňa vždy túžobne čakali moji rodičia a dobrá starká, ktorej ponaučenia usmerňovali a viedli celý môj život.

Roky ubiehali, moji blízki jeden za druhým odchádzali a ja som si vyšliapala nový chodník sprevádzaný a kropený slzami, ktorému som dodnes nedovolila zarásť bodľačím a ktorý ma vždy dovedie k tým, čo spia svoj večný sen pod uderianskymi lipami.

Keď moja matka osamela, presťahovala sa do „nášho druhého domova“ v terajšom našom bydlisku. Tým som prišla o rodnú strechu a dobrých susedov, ktorí ma ešte vždy vídajú s láskou, takže sa ešte vždy teším na každý návrat do rodiska.

Ktosi múdry vyriekol, že „spomienky sú rajom, z ktorého nás nikto nevyženie“. Aj mňa zastihlo obdobie spomienok. Spomínam na blízkych, rovesníkov, našu malú školu, ktorú som

opustila kvôli mojej ceste vpred za vytýčeným cieľom.

Najhlbšie spomienky mi zostali na náš sviatok Petra a Pavla. Bolo a je to výročie

posviacky nášho chrámu. V tento deň sa zišla blízka i vzdialená rodina a 3x opakovaný hlahol zvonov lákal všetkých tým istým smerom. V tomto Božom stánku každý z nás vzdal Bohu úprimnú vďaka našou krásnou piesňou: „Tě, Bože, chválime v tento deň preradosný...“ Tento vrúcny spev a vrelá vďaka vychádzali zo srdca a úst prítomných. Veď v tom čase aj rodinné stretávky boli častejšie a úprimnejšie ako dnes.

V tomto roku na sviatok Petra a Pavla sme sa zišli rodáci pri veľmi významnej a dojímavnej udalosti: pri 555. výročí 1. písomnej zmienky o našej dedinke. Nálada bola neopísateľná, zo všetkých strán sa ozývali nefalšované rozhovory a besedy.

Po službách Božích spomienková oslava sa presunula pred našu bývalú evanjelickú školu a spomínali. Škola slúži iným cieľom, no šľachetným. Sídlí tam Klub dôchodcov a v bývalej triede sa v zimných mesiacoch konajú Služby Božie. Vďaka obetavým ľuďom naša škola dostala úplne nový šat. Na priečelí školy je tabuľa, venovaná uderianskemu rodákovi Júliusovi Bodnárovi, ktorý sa v tejto škole narodil evanjelickému učiteľovi Samuelovi Bodnárovi v roku 1870. Bol vrstovníkom mojej starkej a tá si často o ňom rozprávala ako o „pánovi farárovi z

Bukovca“. Bol známym spisovateľom, básnikom, etnografom a pedagógom na bohosloveckej fakulte v Bratislave. Mňa zaujala malá nenápadná knižôčka: „Rozprávky z Uderinej“.

Nuž, spomienky zostávajú a život ide rýchlym tempom ďalej. Na rodisko často spomínam, chodím tam na hroby blízkych, stretávam svojich rodákov a čo iné? Len spomíname.

Milujem aj svoj súčasný druhý domov Banskú Bystricu už vyše 50 rokov. Aj v tomto meste som si našla priateľov, kolegov ...

Cítim sa dobre, keď môžem v pokoji na všetko a všetkých už len spomínať. Vďaka som Pánu Bohu, že mi dáva zdravie primerané veku a že ma jeho strážni anjeli do dnešného dňa chránia. Občas som smutná, že moja návšteva Služieb Božích redne a že mi chýba tá vyšliapaná cestička známym smerom k Božiemu stánku.

Vďaka Bohu, že mám doma namaľovaný uderiansky kostolík od môjho rodáka Janka L. ten mi vždy poslúži ako oltárik, pri ktorom vypoviem svoje radosti i žiaľe.

M. Gáriková

Michal Miloslav Hodža

22. septembra uplynulo 200 rokov od narodenia nášho výnimočného evanjelického kňaza – národovca, literárne i národne činného, za vec národnú i cirkevnú prenasledovaného a napokon odsúdeného do vyhnanstva, Michala Miloslava Hodžu.

Michal M. Hodža sa narodil 22. septembra 1811 v Rakšii okres Martin. Pochádzal z viacdetnej, slobodnej roľníckej rodiny. Základy národného povedomia získal už rodinnou výchovou. Po skončení základnej školy v Mošovciach študoval v rokoch 1822 – 1826 na gymnáziu v Banskej Bystrici, v rokoch 1826 – 1829 v Rožňave. Filozofiu a teológiu v rokoch 1829 – 1832 na evanjelickom kolégiu v Prešove, v rokoch 1832 – 1834 na evanjelickom lýceu v Bratislave. Tu sa angažoval ako podpredseda

česko-slovanskej spoločnosti. Na jej zasadnutiach prednášal vedecké i básnické príspevky, rozvíjajúce Kollárovu ideu slovanskej a československej vzájomnosti, Hollého historizmus a revolučné idey mladopoľského a mladočeského hnutia. Bol zástancom biblickej češtiny ako spoločného literárneho jazyka Čechov, Moravanov a Slovákov, Kollárovej slovanskej koncepcie a idey česko-slovenskej národnej jednoty. Po odchode z Bratislavy bol vidieckym členom Spoločnosti československej i mladoslávanskeho tajného spolku „Vzájomnosť“.

V rokoch 1834 – 1836 vyučoval brata Ondreja, nádejného evanjelického kňaza, neskôr turčianskeho seniora. Ako vychovávateľ pôsobil v rokoch 1835 – 1836 v Podrečanoch v Novohrade. Štúdium završil na teologickej fakulte vo Viedni.

V roku 1837, už ako 26-ročný mladík, sa stal evanjelickým kňazom vo veľkom svätomikulášskom zbere, kde pôsobil až do svojho vyhnanstva roku 1866. Tu viedol dlhé roky tuhé boje za práva slovenčiny v národe i v cirkvi a stal sa vedúcou osobnosťou vo všetkých odvetviach verejného života. Bol priekopníkom tzv. „drobnej práce“ za ľud, pracoval na jeho mravnom i kultúrnom zveladení.

Angažoval sa v slovenskom národnom hnutí, do ktorého už v začiatkoch svojho kňazského pôsobenia v Liptovskom Sv. Mikuláši postupne zaangažoval mnohých príslušníkov liptovskej inteligencie, meštianstva i jednoduchého ľudu. Viedol tamojšie zakladanie učiteľských bratstiev, čitateľských spolkov, organizovanie zbierok na podporu Slovenského ústavu a Katedry reči a literatúry na bratislavskom evanjelickom lýceu.

Ako výborník seniorálneho a dištriktuálneho konventu evanjelickej cirkvi vystupoval proti rastúcemu maďarizačnému tlaku v cirkevnom i kultúrnom živote.

Ako hlavný organizátor národno-obrannej petície „Slovenského prestolného Prosbopisu“ podpísal akcie za požiadavky Prosbopisu a bol členom prvej delegácie slovenských evanjelikov, ktorá v roku 1842 aj v roku 1844 Prosbopis odovzdala panovníckemu dvoru vo Viedni. Bolo to prvé verejné tlmočenie národných požiadaviek v novodobých dejinách Slovákov na najvyššom vládnom fóre

habsburskej monarchie so žiadosťou o ich ochranu.

To ho privedlo k zakladateľom novej koncepcie slovenského národno-obrodeneckého boja. So Štúrom a Hurbanom sa aktívne zúčastnil na prijatí stredoslovenčiny ako základu celonárodného spisovného jazyka.

Na jeho fare v Liptovskom Sv. Mikuláši sa v roku 1844 konala ustanovujúca schôdza výboru Tatrin, ktorá akceptovala i novú spisovnú slovenčinu. Hodža ju po Štúrovi a Hurbanovi najviac uvádzal do literárnej a kultúrno-osvetovej práce. Zasluhou Hodžu ako predsedu spolku Tatrin sa stal Liptovský Sv. Mikuláš jedným z centier slovenského národno-politického a kultúrno-osvetového hnutia.

Ako slovenský spisovateľ patril medzi najvýznamnejších. Každá jeho práca na literárnom poli mala svoj význam. V roku 1845 vydal v novej slovenčine Andraščíkov „Pálenečný šenk“ a vlastnú báseň „Nepi pálenku alebo nezabiješ“. Z ďalších: „Protestant proti protestantským

unistám“, „Dohovor“ o tom, čo sa robí v cirkvi evanjelickej, „Šlabikár“, „Prvá čítanka pre ev. a. v. školy“, zverejňovanie prác v Štúrovom almanachu „Plody“, náboženské práce aj v nemčine, učebnice, kázne a pod.

Angažoval sa za vydávanie slovenských politických novín, v organizovaní ľudových podujatí, nedeľných škôl, spolkov miernosti a pod. Ako predseda spolku Tatrin získal pre novú slovenčinu stúpcov bibličtiny z

radov evanjelickej inteligencie i početných katolíckych bernolákovcov; spolupracoval s Jánom Hollým. Tak prispieval k prekonávaniu nábožensko-jazykových bariér a k vytváraniu národnej jednoty.

Významne obhajoval novú štúrovskú slovenčinu pred útokmi stúpencov biblickej i novej češtiny a obranným spisom „Dobruo slovo Slovákovi súcim na slovo“ účinne posilnil jej pozície. Prijatie novej spisovnej slovenčiny úspešne vysvetľuje i v ďalších jazykovedných prácach – „Epigenes slovenicus“ a „Větin o slovenčine“.

Tlmiť rozpory medzi Čechmi a Slovákmi, spojené so Štúrovou kodifikáciou spisovnej slovenčiny.

V „Liptovských žiadostiach slovenského národa“ v marci 1848 formuloval ako prvý, spolu s Jánom Franciscim, Štefanom Markom Daxnerom a ďalšími vlastencami program uplatnenia národných práv Slovákov v Liptovskej župe. Žiadosti s nadšením prijalo niekoľkotisícové stoličné a ľudové zhromaždenie v Liptovskom Mikuláši.

Bol hlavným organizátorom májovej schôdze štúrovcov v roku 1848, na ktorej bol prijatý slovenský národno-revolučný program „Žiadosti slovenského národa“, v ktorom sa Slováci vyhlásili za samostatný národ a žiadali okrem úplnej rovnosti Slovákov a národných a jazykových požiadaviek aj splnenie sociálnych požiadaviek, najmä zrušenie poddanstva.

Uhorská moc vyhlásila túto legálnu akciu za protiústavnú a panslavistickú. Viacerých vlastencov – aktivistov uväznila. Na Štúra, Hurbana a Hodžu vydala zatykač, preto museli opustiť územie Slovenska. Hodžu suspendovali aj z miesta farára. Jadro stretnutia však pokračovalo v aktivite v júni 1848 na Slovanskom zjazde v Prahe, ktorého sa Hodža zúčastnil spolu so štúrovcami.

Hodža patril k slávnej trojici štúrovcov a vodcov slovenského povstania v r. 1848-1849.

V lete 1848 sa zúčastnil na politicko-organizačných prípravách povstania. Vo svojich brožúrach „Hlas k národu slovenskému“ a „Der Slowak“, určených domácejmu a zahraničnému publiku, vysvetľoval dôvody slovenského povstania a agitoval za jeho podporu.

Hodža bol hlavným predstaviteľom slovenských dobrovoľníckych jednotiek, operujúcich na juhozápadnom Slovensku. Počas septembrového povstania 1848 bol členom prvej národno-politickej reprezentácie Slovenskej národnej rady.

V marci 1849 bol vyslaný ako člen deputácie, ktorá predložila v Olomouci panovníkovi návrh štátoprávneho usporiadania postavenia Slovákov. Angažoval sa za reformy, najmä školstva, jeho slovakizáciu. Vydal dve učebnice.

Od júla 1849 pôsobil Hodža v Liptovskej župe ako ľudový dôverník a v novoorganizovanej Slovenskej domobrane zostavil 600-členný zbor dobrovoľníkov. V septembri 1849 ho vymenovali za hlavného stoličného notára a znovu inštalovali za mikulášskeho evanjelického farára. V roku 1850 sa vzdal funkcie župného notára. Vyznamenali ho zlatým krížom s korunou. Vláda s ním však už nepočítala na vedúci post v správe dvoch slovenských dištriktov.

V porevolučnom období vytvoril Hodža rozsiahle básne „Matora“, „Slavomiersky“ a „Vieroslavín“ (z exilu), ktoré odzrkadľujú zložité osudy národa a ťažké sociálne postavenie slovenského ľudu. Publikoval v novinách a časopisoch (Hronka, Slovenské národné noviny, Orol Tatranský, Priateľ školy a literatúry, Cirkevné listy, Sokol, Slovenská čítanka a i.).

Michal Miloslav Hodža spolu s Ľudovítom Štúrom a Jozefom Miloslavom Hurbanom patril k veľkej trojici završiteľov historického procesu slovenského národného obrodovania, zakladateľov slovenskej literárnej reči v jej konečnom ustálení, formovateľov ideí a programu konštituovania sa Slovákov ako novodobého moderného národa.

Po vydaní protestantského patentu z roku 1859 pôsobil v reorganizácii vnútornej správy protestantských cirkví v Uhorsku. Presadzoval jeho uvedenie do života pre potreby slovenského evanjelického ľudu a po boku Dr. Karola Kuzmányho ako vikár patentálnych cirkví v celom Preddunajskom dištrikte. Videl v ňom účinný a dôležitý prostriedok, ako vylúčiť hegemoniu maďarských a maďarónskych svetských, najmä šľachtických patrónov v riadení cirkvi a využiť ho v rozvoji školských, kultúrnych a iných potrieb slovenského národa. Na podporu Patentu vydal tri významné spisy.

Už od začiatku jeho účinkovania miestni zemianski maďaróni snovali proti nemu intrigy, ktoré prerástli do otvorených nepriateľských akcií.

Hodža ako cirkevný a národný horlivec, bol maďarskou svetskou i cirkevnou vrchnosťou prenasledovaný, nepravodlivo súdený a napokon aj odsúdený. V roku 1862, suspendovaný z miesta farára, bol pozbavený kňazskej stanice a mal zákaz vykonávať kňazskú službu v celom bývalom Uhorsku. Odsúdený ako nebezpečný pansláv do vyhnanstva bol nútený i napriek veľkej podpore mikulášskeho cirkevného zboru mikulášsku faru napokon opustiť a z Uhorska sa vystahovať. V roku 1866 odišiel do exilu v sliezskom Tešíne, kde aj zomrel. Tak trpel ako vyhnanec – mučeník, verný Kristovi a jeho cirkvi a napokon aj v cudzej zemi v Kristovi umierajúci.

Michal M. Hodža bol jedným z našich vynikajúcich náboženských básnikov. Podľa Kollára „Bol rodeným pevcom duchovným, Dávidom s nadzemským žalmom“. Jeho piesne citom, vzletom a klasickou skladbou tvoria perlu nášho cirkevného básnictva. Vyznačujú sa hlbokou zbožnosťou, vznešenou rečou a sú najcenejšou čiastkou nášho prvého Evanjelického Zpěvníka z roku 1842, ktoré spolu s Kuzmányho piesňami mali najväčší podiel na jeho rýchlom rozšírení a vďačnom prijatí.

Hodža pracoval ako člen redakcie Evanjelického Zpěvníka. Na jeho fare boli dokončené posledné redakčné práce. Sám prispel do Zpěvníka svojimi 43 pôvodnými piesňami. V slovenskom Ev.

Spevníku máme od neho 27 piesní, z toho 15 pripadá na Krédo, Kyrie a Slávospěvy pre každé obdobie cirkevného roka. Hodža ako slávnostný pevec Spevníka má najviac Vzývání, Slávospěvov a Vyznání viery. Ony znejú mohutne, hymnicky a vieryplne.

V advente oslavuje Hospodina Krédom:

„V Tebeť, kterýž jsi stvořil svět,
Řídíš, jej a zdržuješ...“

Na deň narodenia Spasiteľa radostnou hymnou oslavuje moc a lásku Božiu:

„Sláva Tobě, Mocný Bože,
Ó, Pane věčnosti!“

V pôste hľadá a nájde pokoj duše pod Kristovým krížom a tu ho vidí zabezpečený pre každého:

„Pokoř, pokoj buď na zemi,
Dobrá vůle mezi všemi...“

V trojičnej dobe svoju vieru v trojjediného Boha vyznáva v piesňach:

- „Věříme v Boha Stvořitele,
Všeho světa i ředitele;“

- „Bože lásky, Otče věčný...“

- „Sláva Bohu na výsosti...“

Najviac piesní má Hodža vo Veľkonočnom kruhu. Vložil do nich celú svoju hlbokú vieru v nevyspytateľnú moc Božiu, ktorá vieru ho sprevádzala celým životom v jeho Golgate i vzkriesení a posilňovala v tmách a biedach putovania. Piesne sú tlmočníkom jeho duše; ona žila vo viere vo vzkriesení ubitého slovenského národa a v ňom i cirkvi a potešovala sa konečným víťazstvom pravdy.

Spieva v nich o požehnaní Kristovho vzkriesenia; svedčia o tom piesne:

- „Když břemeno bídy mne tlačí,
Hledám v Bohu oblevení“;

- „Pokoj vám! Já jsem, plesejte!
Kdo věří, neumírá“;

- „Ó vzkříšení, ó radosti!
Plesej, ó duše má “ a mnohé ďalšie.“

V boji o pravdu Božiu nájde vždy pevný základ nádeje:

- „Má-li pravda předce klesati,
Podvod a klam v světe plesati?“

Ani cirkev Kristova sa nemusí báť odporcov; i ona slávne obstojí: vyjadruje pieseň

- „Jak jsi krásná, jak vznešená,
Cirkev Krista Ježíše!“

Tú istú nezlomnú vieru odzrkadľujú i jeho piesne o sláve Kristovho vstúpenia, zoslania Ducha Svätého, Kristovho večného panovania a o nebeskej ríši, kam nás Boh všetkých volá.

O Ježišovi Kristovi a jeho panovaní spieva v piesni:

- „Panuj, Kriste, cnosti Králi,
Ty pravdo svatá, večná!“

Zvláštna je jeho pieseň o živej viere:

- „K Tobě patřím, Bože všemohoucí,“

v ktorej začiatkové písmená veršov dávajú jeho meno: „Kněz Miloslav Hodža“.

Posledné jeho piesne sú: o svätosti Božej, o blahoslavenstve kresťana, nesmrteľnosti

a vzkriesení. I tu spieva a potešuje veriacich nádejou Kristovho vzkriesenia.

Michal M. Hodža po štyroch rokoch vyhnanstva, v 59. roku života, ďaleko od rodnej zeme, v žiali za ňou zomiera. Pán si povolal svojho verného služobníka dňa 26. marca 1870, na Veľkonočné sviatky. Hodža si sám zostavil nápis na pomník slovami:

- „S Veľkým Piatkom teda dokonávam,
Na Golgate viery zmučený,
Pod kríž Kristov do hrobu sa dávam,
Ameň! Verím, budem vzkriesený!“

Jeho telesné pozostatky po vzkriesení aj ním vymodlenej slovenskej slobody, boli v roku 1922 slávnostne prevezené do Liptovského Sv. Mikuláša a uložené na večný odpočinok v záhrade Ev. sirotinca, kde pri jeho boku o niekoľko rokov neskôr pochovali aj telesné pozostatky biskupa Dr. Jura Janošku.

Hodžova pamiatka je požehnaním pre našu evanjelickú cirkev. My evanjelici sme vďační Bohu za ten dar, čo Hodža celou svojou veriacou dušou a životom vyznával a celým svojim nábožným srdcom vo svojich piesňach vyspieval.

Nech jeho pamiatka zostane navždy živá v srdciach slovenských evanjelikov.

Mária M. Rusková

Použitá literatúra:

„Slovenský biografický slovník“ – Matica Slovenská
1987

„Storočný Zpěvník 1842 - 1942“ – Miloš Hodža

Zakého cirkevného zboru pochádzate?

Pochádzam z cirkevného zboru Drienčany, konkrétne z fýlie Teplý Vrch.

Prečo ste sa rozhodli stať farárom?

Ak mám povedať pravdu, farárom som nikdy nechcel byť. Ani som o tom neuvažoval, a keď mi o tom hovorili, tak som o tom nechcel ani počuť. No ako človek mieni, Pán Boh mení. Tak isto Pán Boh menil aj moje myslenie, dá sa povedať, že skoro 5 rokov na fakulte. Veľa vecí som si na VŠ uvedomil. Začal som slúžiť v Bratislave, kde sa len dalo. Na besiedke, mládeži, konfirmačnej príprave, v Detskej misii a aj vo väzenskej misii cez e v a n j e l i z a č n é stredisko (EVS). Pán Boh si to všetko použil a ukázal mi, že práve v službe ako duchovný, ako farár, môžem byť ešte viac nápomocný pre Božie dielo. Takto si ma Pán Boh povolal do služby na Jeho vinici, a preto som sa rozhodol stať farárom.

Čím všetkým ste prešli a zažili počas svojho štúdia na teologickej fakulte?

Zo začiatku som na fakulte prežíval veľkú krízu, ktorá trvala skoro 2 roky. Štúdium mi zo začiatku veľmi nešlo a ťažko som si zvykal na systém, ktorý na škole bol. No odovzdal som to všetko do

Božích rúk, nech On rozhodne, či školu vôbec skončím, alebo nie. A vidíte, ako to dopadlo! Pán Boh ma preniesol cez celé štúdium, aj keď to pre mňa nebolo jednoduché, pretože mnohí moji známi školu ani nedokončili. Na fakulte som trávil menej času, ako moji spolužiaci, pretože som nedostal intrák. To bola taká moja prvá skúška, nevedel som ešte pred

nástupom do školy, kde vlastne budem bývať. No Pán sa postaral, a tak som býval na ubytovni, pri cirkevnom zbore ECAV na Legionárskej ulici. Tam som vlastne býval od začiatku až do konca štúdia. Na fakulte som si prešiel všeličím. Aj s t a r o s ť a m i , s k l a m a n i a m i a ť a ť k o s ť a m i n a j m ä s učení, ale bolo tam aj veľa radosti a príjemných chvíľ s priateľmi a učiteľmi.

Použili ste svoje dary na službu v cirkevných zboroch? V akej službe ste sa doteraz zapájali?

Svoje dary na službu v cirkevných zboroch som sa snažil použiť.

Ale až vtedy, keď som zistil, že by bolo dobré ich používať. Ešte pred vysokou školou som slúžil vo svojom zbore ako kantor. Už vtedy som to vnímal tak trochu ako službu, ale nie v plnom zmysle slova. To hlbšie vnímanie som zažil až počas vysokoškolského štúdia. V Bratislave som sa snažil slúžiť v zbore, do ktorého som chodieval. Bol to CZ ECAV na Legionárskej ulici. Videl som

tam potrebu na nedelnej besiedke a bol som aj oslovený, tak som začal pracovať s deťmi. Trvalo to až do môjho odchodu z BA. Ešte pred tým ma však oslovila Detská misia (www.detskamisja.sk), cez ktorú som si urobil aj Inštitút. Cez Detskú misiu sme chodili robiť kluby dobrej zvesti na rôzne základné školy, ktoré mali záujem. Posledné 2 roky v Bratislave som slúžil aj cez evanjelizačné stredisko (EVS – www.evs.sk alebo www.chcemviac.com), kde sme chodili robiť väzenskú misiu. Navštevovali sme väznice najmä v Bratislave, ale aj v iných mestách.

Ako ste sa zoznámili s vašou manželkou? Kedy ste spoločne vstúpili do manželstva?

S mojou manželkou sme sa zoznámili v kresťanskom knihkupectve Jonatán na Legionárskej ulici. Stretávali sme sa buď v obchode, kam som pomerne často chodil pod zámienu dobrého nákupu, ale chodili sme

spoločne aj na mládež na spomínanej Legionárskej ulici (www.legie.sk). Do manželstva sme spoločne vstúpili po necelých 3 rokoch chodenia. Zobrali sme sa 19. 7. 2008 v evanjelickom chráme Božom v Ľubietovej.

Páči sa vám na vašom prvom pôsobisku?

Na našom prvom pôsobisku sa nám veľmi páči. Ľudia v zbere sú k nám milí, láskaví a aj nápomocní. Veľmi ústretoví, trpezliví sú k nám farárovci a dozorca s manželkou, vždy nám radi poradia, v čom treba. Sme radi, že sme mohli prísť práve sem.

Ku ktorej vekovej kategórii máte najbližšie?

Hmm, ťažko povedať. Mám rád aj deti, aj mládež, aj starších. Ale myslím, že najbližšie mám k deťom a k mládeži.

Hudba ako nástroj formovania kresťanskej viery - úryvok: Hudba ako súčasť Písma svätého - Bible

Ak by sme hľadali prvé správy o hudbe, hudobnom živote, hudobníkoch, spevákoch, hudobných nástrojoch, speváckych zboroch a inštrumentálnych orchestroch v živote kresťanov, musíme jednoznačne siahnuť po najdôležitejšom argumente kresťanstva – po Písme svätom, Biblii. Celé dejiny ľudstva a ľudskej civilizácie sú príkladom výsledku udalostí, ktoré táto Kniha kníh anticipovala a predpovedala.

Dejiny kresťanstva a najmä prvotná cirkev sú neoddeliteľne prepojené na starozmluvné knihy, ktoré dodnes predstavujú tzv. Tóru – zákon v židovstve. S prvotnou cirkvou sa spájal život apoštolov, ktorí sú autormi novozmluvných evanjelií, apoštolských listov a prorockej knihy Zjavenie Jána. Uvádzame to pre uvedomenie si tvrdenia, že kresťanstvo (kresťanská kultúra) má korene v židovstve (v židovskej kultúre). Počiatky kresťanskej kultúry, ku ktorej nesporne patrí aj hudba a hudobné prejavy prvých kresťanov na európskom kontinente, nachádzame v židovskej

tradicii rešpektujúcej Starú zmluvu odvolávajúc sa najčastejšie na proroka Mojžiša. V roku 70 po Kristovi po dobytí Jeruzalema rímskym vojskom boli Židia rozptýlení po celom svete. Stali sa spojovníkom medzi hudobnou kultúrou Predného Východu a európskeho kontinentu.

Čo sa týka hudby a hudobných prejavov, uvediem len niektoré zaujímavé biblické udalosti a príbehy, nakoľko sa v Biblii nachádza naozaj nespočetné množstvo zmienok a výrazov z hudobnej oblasti.

Práve u Mojžiša nachádzame vôbec prvú zmienku o hudobnom prejave ľudí. V knihe sa spomína Júbal. Bol „**praotcom tých, čo hrajú na citare a píšťale**“ (1 Moj 4, 21). Konkrétny hudobný prejav sa spomína v 50. kapitole v desiatom verši: „**Keď došli do Góren-Átádu za Jordánom, zaspievali tam veľmi veľký a žalostný trúchlospev; Jozef po sedem dní odbavoval svoju otcovi trúchloslužbu.**“

Udalosť je súčasťou príbehu o smrti Jáкова. Jákob si ešte počas života želal, aby ho pochovali

do jaskyne, kde boli pochovaní Abrahám so Sárrou, Izák s Rebekou a Jákobova žena Lea. Jaskyňa pôvodne patrila Chetejcovi Efrónovi, ktorý ju predal Jákobovi. Zaujímavé je, že s hudbou sa stretávame v Biblii v udalosti súvisiacej so smútkom nad stratou blízkej osoby, dokonca výnimočného muža. Teda prvá zmienka o hudbe patrí smútočným, žalostným trúchlospievom.

V Druhej knihe Mojžišovej sa po prvýkrát na stránkach Biblie stretávame s chválospevom. Je súčasťou nasledujúcej udalosti úteku Izraelcov z egyptského zajatia: Faraón dal zapliahuť 600 vozov a všetky egyptské vozy, prenasledoval Izraelcov až k Červenému moru. Mojžiš sa prihovárал k Hospodinovi a prosil ho o pomoc. Hospodin poradil Mojžišovi, aby pozdvihol palicu, vystrel ruku nad more a rozdelil ho. Izraelci prešli stredom mora po suchu. Faraónove vojsko s vozmi a jazdcami sa vydalo za Izraelcami, ale anjel Boží a oblakový stĺp ochraňovali Izraelcov. Napokon celú faraónovu armádu pohltila morská voda. Po tomto víťazstve nad faraónovou armádou Mojžiš a celý Izrael spievali Hospodinovi chválospev víťazstva (napr. verše **„Ja budem spievať Hospodinovi, lebo sa veľmi preslávil“**, **„Silou a chválospevom je mi Hospodin; stal sa mi záchranou. On je môj Boh, budem Ho oslavovať; Boh môjho otca, budem Ho zvelebovať“**). Chválospev víťazstva je kompozične včlenený do 15. kapitoly.

V oboch vyššie spomínaných prípadoch sa stretávame len s hlasovým, vokálnym prejavom izraelského ľudu. Trúchlospiev aj chválospev boli spievané vždy pri nejakej významnej udalosti.

Štvrtá kniha Mojžišova už hovorí o konkrétnom hudobnom nástroji a inštrumentálnych činnostiach. V desiatej kapitole sa dozvedáme o strieborných trúbach. Hospodin odporučil Mojžišovi, aby zhotovil dve strieborné trúby z tepaného striebra na zvolávanie zboru a na povel k odchodu izraelského tábora. Na hlas trúby sa celý tábor zhromaždil ku vchodu do svätostánku. Trúbenie malo presne stanovené a dohodnuté pravidlá. Ak zatrubia na jednej trúbe, zhromaždia sa k Mojžišovi kniežatá, náčelníci tisícov Izraela.

Boh ustanovil trúbenie Áronovým synom – kňazom a trúbenie nazval Boh večným ustanovením pre všetky pokolenia. Trúby boli zhotovované z najdrahších kovov – zo zlata alebo striebra. Trúby mali pripomínať rozpomenutie si ľudu na svojho Stvoriteľa. V neskoršom období prevzali funkciu trubačov kostolné zvony, zvolávajúce kresťanov k stretnutiu s Trojjediným Pánom Bohom a upozorňujúce na radostné i smutné chvíle (sviatočný deň, bohoslužba, sobáš, úmrtie, pohreb a podobne). Trúby zo všetkých hudobných nástrojov uvedených v Biblii zohrávajú jednu z najdôležitejších úloh. Na signál trúbenia sa zhromažďovali na určené miesto nielen živí, ale na zvuk trúby povstanú všetci mŕtvi pri druhom príchode Pána Ježiša Krista. Na trúbe trúbili nielen smrteľníci, ale trúba je symbolom Božských bytostí – anjelov Božích. Trúba ako symbolický obraz je spoločným motívom celej apokalyptickej knihy Zjavenie Jána.

Prečo práve trúby? Prečo si Boh nevybral napríklad harfu, cimbál alebo gitaru?

Trúba sa stala symbolom Božieho hlasu (Zjav 1, 1; 4,1). Azda najviac sa spája tento nástroj s anjelmi zo Zjavenia Jána.

V stredovekej symbolike sa trúba objavuje vždy s anjelom hrajúcim na nej. Boh si vždy vyvolil tých, ktorí mali na trúbach trúbiť. S trúbou sa spája aj nasledujúca príhoda s mestom Jericho. Príbeh je zaujímavý a napínavý. Jericho bolo pre Izraelcov uzavreté. Nikto z mesta nevychádzal a nikto do neho ani nevchádzal. Boh dal Józuovi do rúk Jericho s jeho kráľom a udatnými bojovníkmi. Prikázal Józuovi, aby po šesť dní obkľučoval mesto a aby sedem kňazov nieslo sedem trúb z baraních rohov pred truhlou Hospodinovou. Hospodin pokračoval. Prikázal ďalej Józuovi, aby na siedmy deň obišli mesto sedemkrát a kňazi aby zatrubili na trúbach. Keď budú dlho trúbiť na rohoch, nech všetci bojovne pokriknú a mestské opevnenie sa zrúti. Józua poslúchol Hospodina. Kňazi s trúbami išli pred truhlou Hospodinovou a trúbili. Józua porazil Jericho pomocou trúb. Je to známy biblický príbeh, ktorý sa nachádza v šiestej kapitole Knihy Józuovej. V súčasnej dobe sa ako

nadávkou používa výraz „trúba Jerichova“ v hanlivom význame, pričom označiť niekoho, že je „trúba Jerichova“ je melioratívny, povznášajúci výraz súvisiaci so spomenutou biblickou udalosťou. Plechové dychové nástroje boli teda od počiatku symbolom oslavy Boha a podobne je tomu aj vo vážnej hudbe. Tam slúžia plechové dychové nástroje na vyjadrenie slávnostnej nálady, oslavnosti, monumentálnosti, víťazstva.

U proroka Daniela máme zmienku o pôsobení hudby na človeka: „**Preto v ten istý čas, keď počuli všetci ľudia zvuk rohu, písťaly, citary, husiel, žaltár a všelijakú hudbu, padli všetci ľudia, národy a jazyky, a klaňali sa zlatému**

obrazu, ktorý postavil kráľ Nabuchodonozor

..“ (v Roháčkovom preklade) a v slovenskom preklade: „**Vo chvíli, keď začujete zvuk rohu, písťaly, citary, harfy, lutny, gájd a ostatných hudobných nástrojov...**“ (Dan 3, 5). A siedmy verš ešte raz upozorňuje na

spomínané hudobné nástroje: „**Preto, keď rozličné národy počuli zvuk rohu, písťaly, citary, harfy, lutny, gájd a ostatných hudobných nástrojov...**“ V českých prekladoch sú nástroje označené ako rohy (u nás lesný roh), trúby, harfy, psaltériá a dudy (u nás gajdy). Tieto nástroje pochádzali z týchto pôvodných výrazov: *karna, mašrokita, katros, sambyke, psanterin a sumponjah*. Na uvedených príkladoch badať to, ako bol v staroveku takmer dokonale prepracovaný obrad uctievania modiel. Prorok Daniel spomína dychové aj strunové hudobné nástroje. Nástroje a hudba vyvolávali pocit

náboženského ctenia. Hudba a jej počúvanie sa v staroveku spájalo s užívaním drog, čo malo vytvoriť extázu ako znak spojenia s duchmi a Bohom. Hudba napomáhala účastníkom bohoslužby dosiahnuť zmenu vedomia. Hudba sa ponímala ako vyšší metajazyk než hovorená reč. Ľudia sa radi zoskupovali pri hudbe a spevoch. Nie je tomu inak ani dnes. Umelci sa v tom čase stali zvodcami. Človek býval zvedený šarmom hudby (napr. Ámos hovorí v 6, 5 o výstrahe pred tými, „**ktorí si pospevujú pri zvuku harfy, vymýšľajú si hudobné nástroje ako Dávid**“). Piaty verš z 3. kapitoly Danielovej knihy dával pokyn „**keď začujete zvuk..., klaňajte sa...**“ ,

ktorým sa pestoval kult modiel prostredníctvom hudby (podobne Izaiáš 18, 3: „**Keď zatrubia na trúbu, počúvajte!**“).

Žalmy

Žalmy tvoria samostatnú a veľmi podstatnú časť Biblie, v ktorej nachádzame množstvo vzťahov medzi hudbou, lyrickou poéziou a

modlitbou. Kniha žalmov sa často označuje ako Žaltár. Slovo žaltár pochádza z pojmu *psalterion*. Išlo o strunový nástroj, o psaltérium, ktorý bol druhom harfy. Hebrejský názov tejto harfy bol *nébel* a aramejský názov znel *nablá*. Nástroj slúžil na sprevádzanie žalmov (*psalmoi*). Zbierka obsahuje 150 žalmov. Pôvodne sa kniha v hebrejčine a aramejčine označovala buď ako *telihim* (hymny, chválospevy) alebo ako *tefilót* (modlitby), grécky preklad *psalmos* bol ekvivalentom hebrejského *mizmór*, čo znamená náboženskú pieseň sprevádzanú strunovým nástrojom. Kniha sa pravdepodobne používala

ako spevník židovského zboru. V Biblii nachádzame žalmy aj mimo tejto zbierky. Najznámejšími žalmami Starej zmluvy mimo Knihy žalmov sú Pieseň Mojžišova (2 Moj 15, 1-8), modlitba prorokyne Anny (1 Sam 2, 1-10), Žalm judského kráľa Chizkiju (Izaiáš 38, 9-20), modlitba Jonáša v bruchu veľkej ryby (Jonáš 2, 3-10) a iné. Okrem spomínaných žalmov existuje z rokov 63 - 30 pred Kristom 18 Šalamúnových žalmov, ktoré sa nedostali do starozmluvného kánonu a vydané boli ako Apokryfy (deuteronomické nekánonické knihy). Dnešná kánonická podoba žalmov vznikla asi roku 3000 pred Kristom. Ešte aj v uplynulom dvadsiatom storočí sa roku 1947 našiel pri Mŕtvom mori medzi tzv. Kumránskymi rukopismi zvitok ďakovných žalmov. Išlo o 13 zvitkov žalmov. Autormi žalmov boli Koráčovci, kráľ Dávid a spevák Ásáf. Ak sa pozrieme na žalmy a hľadali v nich spoločné znaky, ktoré ich spájajú, tak jednoznačne nás osloví meno, akým autori žalmov nazývajú Boha. Boha nazývajú ako Elohim (Elohistický žaltár, Žalmy 42-83), ako Jahve (Dávidove žalmy, Žalmy 3-41) alebo ako Hospodin – Kráľ (Kráľovské žalmy, 93-97). Často sa vyskytuje aj slovo Halleluja (Žalmy 104-106, 111-117, 135, 146-150) a iné pomenovania. Niekedy si čitateľ všimne, že v jednom žalme sa opakuje ten istý verš, tá istá veta. Vysvetlenie je jednoduché; išlo o refrén pri speve. V Novej zmluve sa spomínajú žalmy taktiež na viacerých miestach. Najčastejšie ide o zmienku o Dávidových žalmoch (Lukáš 20, 42; 24, 44, Skutky apoštolov 1, 20; 13, 33).

Židia pri spievaní žalmov využívali princíp kantilácie – melodizovanú deklaráciu liturgických žalmových textov. Medzi dva základné spôsoby spevu patrili **antifonálny spev** a **responzoriálny spev**. Antifonálny spev vychádza z princípu, podľa ktorého si navzájom odpovedali dva zbory. Responzoriálny spev vychádza z princípu, podľa ktorého na sólo kňaza odpovedá zbor. Uvedené spôsoby spevu našli svoje uplatnenie v ranokresťanskej liturgickej podobe spevu veriacich v chrámových zhromaždeniach. V žalmoch sa nachádza slovo *sela*. *Sela* sa nečíta

ani nespieva, je to slovné vyjadrenie pauzy v čítaní a spievaní. Plní funkciu nádychovej pauzy alebo pomlčky.

Nová zmluva

Nová zmluva je na zmienky o hudobných nástrojoch podstatne skromnejšia než Stará zmluva. O zvukoch, ktoré môžu mať určité akusticko – tónové kvality, máme zmienky na niektorých miestach. Jednou z týchto zmienok je zvuk z neba pri zoslaní Ducha Svätého na Letnice (Skutky apoštolov 2, 2). Podobné zvuky spomína Stará zmluva (Ezechiel 10, 5), keď hovorí o šume krídel cherubov ako o hlase Boha Všemohúceho. Novozmluvní apoštolí napomínajú kresťanov, aby medzi sebou hovorili v žalmoch a hymnách a duchovnými piesňami spievali Pánovi (Efez 5, 19, Kol 3, 16, Jak 5, 13). Apoštol Pavel spomína okrem žalmov aj hymny a náboženské duchovné piesne. Preto môžeme predpokladať, že ranokresťanská cirkev v prvých storočiach po Kristovi rozoznávala viaceré liturgické hudobné formy. Pre porovnanie je zaujímavé uviesť, že Stará zmluva oproti nim pozná aklamácie, bojovné piesne, oslavné spevy, žalospevy a žalmy. Napokon celá novozmluvná časť Biblie smeruje k otázke zmŕtvychvstania, kde ústredným motívom je trúba (1 Kor 15, 52, 1 Tes 4, 16).

V Zjavení Jána máme spomenutú trúbu. Pojem trúba pochádza z gréckeho *salpigx*, čo v preklade znamená trúbka alebo zvučný roh. V hebrejčine sa používal názov *šofar*. Šofar alebo tiež židovská trúba, židovský roh bol veľmi plochý a úzky zvierací roh s vydlabaným malým nátrubkom. Nazýva sa aj baraní roh, keren, vojenský chasosrah, chazozra, rovná kovová trúbka a podobne. Vyrábala sa z kozích alebo antilopích rohov. Šofary mali dĺžku 30-110 cm a priemer asi 45 cm. Aby bolo možné roh vytvarovať a spoštiť, musel byť predtým niekoľko hodín varený v oleji, pričom zmäkol a mohol sa tvarovať. Nástroje boli zdobené jedine rytím počiatočných veršov zo žalmov. Na nástrojoch smeli hrať jedine levíti – kňazi a speváci (resp. hudobníci), nikto iný. Pri

trúbení vydáva nástroj dva vysoké, veľmi hlasné, ostré a prenikavé tóny, väčšinou na interval sexty. Interval sexty v barokovej afektovej teórii a v náuke o figúrach (*Figurenlehre*) je označený ako exklamácia, t. j. povolanie, zvolanie, povstanie. Na šofare sa hrali štyri konfigurácie tónov – tekiáh, tekiáh gedoláh, gedoláh, ševarim (resp. ševurim). Išlo o striedanie tónov rôznej dĺžky v určitom rytme. Šofar sa používal len v mimoriadnych prípadoch. Používal sa pri príležitosti vojny alebo súdu. Kňazi trúbili napr. pri dobývaní Jericha a trúbami oznamovali víťazstvo. Trúbilo sa naň v Deň trúbenia v mesiaci *elul* a v 10. tišri na sviatok odpustenia, zmierenia (*Jom kippúr*, 3 Moj 25, 9). Trúbenie počas sviatku zmierenia je súčasťou modlitby a uvádza nás do atmosféry tohto sviatku. Týmto sviatkom sa začína nový židovský rok. K zmiereniu ľudí s Bohom vyzývali už viacerí starozmluvní proroci. Joel za zvuku trúby, šofaru, vyzýva k pokániu („**Zatrúpte na roh na Sione**“ – Joel 2, 1 a 2, 15). Po celý rok bol nástroj uložený v synagóge na čestnom mieste vedľa schránky na Tóru (*Arón ha-kodeš*) a nesmeli sa naň hrať. Výnimkou bolo trúbenie, ktoré oznamovalo vylúčenie Žida z náboženskej obce. Nástroj musel mať svetložitú farbu bez jedinej chyby a bez stopy inej farby. V záverečnej biblickej apokalyptickej knihe zohráva tento hudobný nástroj nezastupiteľnú úlohu. Nástroj sa spája so symbolikou čísla sedem (sedem cirkví, sedem rohov, sedem duchov, sedem pečatí, sedem trúbiacich anjelov). Svätí budú Bohu spievať novú pieseň (Zjav 4, 9) a bytosti v nebeskej svätyni majú citary a Bohu spievajú novú pieseň (Zjav 5, 8-9). Siedmim anjelom bolo daných sedem trúb a anjeli trúbili na trúbach (Zjav 8, 6). Apoštol Ján v 18. kapitole píše o anjelovi, ktorý zdvihol kameň a hodil ho do mora. Ide o symbol zničenia a zvrhnutia mesta Babylon; t. j. všetkého, čo sa povyšuje nad Boha a čo sa chce priblížiť svojim rozumom k Bohu. V 22. verši píše: „**Neozve sa v tebe viac hlas citaristov a hudobníkov, ani tých, čo pískajú a**

trúbia! Nebude v tebe viac nijakého umelca, nijakého umenia!“ Podobný obraz nachádzame v starozmluvných knihách, napr. u proroka Izaiáša: „**Utíchla veselosť bubnov, prestalo hučanie plesajúcich, stíchla veselosť citary**“ (Iz 24, 8) alebo u proroka Ezechiela: „**Zastavím hukot твоjich piesní a nebude viac počuť zvuk твоjich citár**“ (Ez 26, 13). Trúby v Apokalypse sú jasnou odpoveďou na pečate a oznamujú súd nad každým zlým činom uskutočneným v dejinách ľudstva. Zaujímavé je čítať o lopate, ktorá vydávala veľmi silný zvuk. Bolo ho počuť až do 20 km vzdialeného Jericha. Rezonancia lopaty (*megrefa*) mala tvar dychového hudobného nástroja. *Megrefa* mala stovky otvorov, resp. bola vytvorená z trúbiek. Každý otvor vydával desiatky rozmanitých zvukov. Predpokladá sa, že išlo o predchodcu pišťalových organov.

Biblia je nielen najvydávanjšou knihou na svete, ale aj najdiskutabilnejšou a vždy živou témou pre každého človeka. Rovnako oslovuje kresťana aj nekresťana. Každý človek môže na jej stránkach nájsť takmer všetko, čo súvisí so životom každého jedinca v tomto časnom svete. Biblia sa stala nástrojom poznania filozofov, umelcov a vedcov. Niet sa čomu čudovať, že v hudobnej literatúre máme nevyčísliteľné množstvo nádherných skvostov vychádzajúcich z biblických dejov a príbehov. V hudobnej literatúre boli biblické Žalmy, starozmluvné i novozmluvné texty vďačnými témami na komponovanie pre skladateľov počnúc renesanciou, cez obdobie baroka, klasicizmu, romantizmu i súčasných hudobných skladateľov. Zaiste je i z hudobného hľadiska nevyčerpateľným zdrojom inšpirácie i poznania ešte pre mnoho generácií veriacich i neveriacich.

Tomáš Škraban

Moja konfirmácia

Livka, podel' sa s nami, čo pre teba znamenala tvoja tohtoročná konfirmácia?

Moja konfirmácia pre mňa znamenala veľmi veľa. Za tie uplynulé dva roky, čo som spolu so svojimi spolukonfirmandami chodievala na konfirmačnú prípravu, som sa veľa naučila. O našej cirkvi, o histórii kresťanstva, ale najmä- o Pánovi Ježišovi Kristovi. Získala som nové poznatky, ktoré mi určite veľmi pomôžu v ďalšom, či už duchovnom, ale aj bežnom živote. Som za ten čas, ktorý som strávila v spoločnosti mojich priateľov, Pána

jazere Hodruša, ktoré boli pekným spríjemnením teplého leta. Začiatkom augusta sa konal aj Campfest, ktorého som sa bohužiaľ nemohla zúčastniť. Ku koncu prázdnin sa niektorí dorastáci spolu so mnou vybrali navštíviť bývalého kaplána (teraz už farára) Tibora Molnára v jeho pôsobisku, v Baďane. Ten čas, ktorý som medzi dorastencami prežila, bol pre mňa požehnaním a dúfam, že bude aj naďalej.

farára a Pána Boha úprimne vďačná.

Čo pekné si od konfirmácie zažila v spoločenstve dorastencov?

Odvtedy sa udialo už mnoho vecí. Asi najvýznamnejšou bol Dorastový tábor v Drieňove, na ktorom som prežila krásne chvíle. Teamotej klub organizoval aj rôzne "mini akcie", ako napríklad frizbee, kúpanie sa a člnkovanie na

Čo si myslíš, aké dary vložil do teba Pán Boh?

Neviem to iste, ale podľa mňa ma Pán Boh obdaril darom vypočuť ľudí. Som pre priateľov ako búťľavá vrba. Viem im poradiť, ak majú nejaký problém. Myslím, že im celkom pomáham, možno nie úplne pri hľadaní východiska z danej situácie, ale keď sa človek niekomu vyrožpráva, hneď je mu ľahšie. Samozrejme, naším najväčším a najlepším priateľom je Pán Boh a ja som len

maličká časť Jeho plánu.

Vedela by si ich využiť pre prácu v cirkevnom zbore?

Tento "dar", ak to tak vôbec smiem nazvať, je podľa mňa veľmi špecifický na to, aby sa nejako dal využiť. Viem len počúvať tých, ktorí chcú hovoriť. Možno časom, ako budem rásť v

duchovnom živote, tak dokážem aj viac ako teraz. Zatiaľ pomáham pri organizovaní Baby besiedky a spievam v Dorastovom spevokole, občas pomôžem pri prípravách nejakej akcie Teamotej klubu. Som za všetko, čo môžem robiť a čo dokážem, Pánu Bohu vďačná.

Lívia Búliková

Predstavujeme členov kapely Crossroads Martin Trník

Ahoj Martin, ako dlho hráš v kapele Crossroads?

Dobrý deň. V kapele Crossroads hrám od minulého augusta, čiže to je niečo vyše jedného roka.

Ako si v kapele začínal?

Moje začiatky v kapele boli pomerne vtipné. Ozvali sa mi Cimo a Ľuboš, že by potrebovali pomôcť s hrou na basgitare v kapele, keďže b ý v a l ý basgitarista už ďalej nechcel s k a p e l o u pokračovať. A ja som už vtedy bol tak trochu spojený s kapelou, keďže som pomáhal s premietaním a

sem-tam aj s nosením techniky. Ale na basgitare som hrať nevedel. Takže som sa spočiatku trochu bál povedať, že by som do toho išiel, ale nakoniec ma presvedčili. Tak mi Ľuboš ukázal základy hrania na base a požičal dvd-čko, z ktorého som sa veľa naučil. A po asi 3 dňoch učenia sa na base som už s kapelou išiel na kapelné sústreďenie do

Prenčova, kde sme mimochodom boli aj cez toto leto. Veľa som sa tam naučil. Takže k mojim začiatkom v kapele asi toľko.

Učil si sa od detstva hrať na gitare?

Nie, neučil. Ale vždy sa mi páčil tento nástroj a

sníval som o tom, že sa na nej raz naučím hrať. A na jednom jarnom tábore v roku 2009 sa mi tento môj sen začal plniť, keď som sa na gitarovom workshope naučil prvé akordy. Začiatky boli ťažké, ale potom ma to chytilo a cvičil som dosť veľa. Čo sa týka basgitary, alebo skrátene aj basy, tak ako som už povedal, tú som

prvýkrát chytil do rúk minulé leto.

Niet pochýb, že ťa hranie na Božiu oslavu naplňa. Čo ti to dáva a čo berie?

Asi by som začal tým, čo mi to dáva, lebo je toho určite viac. V prvom rade je to niečo, čo mi dáva pocit toho, že robím užitočnú vec, že len tak

nezabijam čas nejakými hlúposťami, ale môžem svojim spôsobom svedčiť o Bohu (nielen) mladému človeku príťažlivejšou formou. A samozrejme, je to aj niečo, čo ma baví, aj keď to možno nie je vždy ideálne a často to chce svoje obete. A ďalším pozitívom je, že môžem tráviť veľa času so všetkými tými skvelými ľuďmi, ktorých v kapele máme, alebo ktorí kapele pomáhajú. A asi jediné, čo mi to berie, je čas strávený s rodičmi, keďže toho po mojom začlenení sa do kapely výrazne ubudlo.

Podel' sa s nejakým pekným zážitkom, čo si zažil v kapele, alebo na nejakom vystúpení. Aké máš plány do najbližšej budúcnosti?
Tých zážitkov bolo za ten rok skutočne veľa. Takým najčerstvejším je asi náš koncert v

Prenčove, ktorý sme tam mali na konci tohtoročných letných prázdnin. Podľa mňa to bol veľmi vydarený koncert, ktorý sa páčil aj nám z kapely, aj ľuďom z dediny. Veľmi dobre sme sa tam zabavili, aj sme si zaskákali počas niektorých pesničiek a podľa mňa to bolo aj duchovne na **d o s ť d o b r e j ú r o v n i**. A čo sa týka plánov, tak ja si nezvyknem veci veľmi dopodrobna plánovať. Čiže momentálne nemám žiadne konkrétne plány do budúcnosti, možno až na novembrový koncert tu v Banskej Bystrici, ktorý už tak trochu plánujeme, a ktorý by mal byť aj pre Vás, ktorý čítate tento článok. Tak sa na Vás tešíme a určite sa všetky podrobnosti o mieste a čase koncertu ešte dozviete.

Prenčov – obec plná prekvapení a dobrých ľudí

Crossroads sa koncom augusta opäť raz ocitli na križovatke- Ísť či neísť na sústreďenie do Prenčova? Nakoniec sme si vybrali tú prvú možnosť. Teraz už vieme, že vybrať si tú druhú, by bolo určite osudnou chybou. Tak sa teda šlo. Vpratali sme sa do dvoch osobných áut a jednej vlečky. Cesta do Prenčova by bola veľmi nudná, k e b y n á m nepodbehol pod kolesá pes. Ešte šťastie, že vedúci včas zareagoval, mierne strhol volant, takže sa ani nám, ani vlečke, dokonca ani psovi-gulášovi nič nestalo.

Keďže sa naše dievčatá nemohli zúčastniť na sústreďení, mali sme trochu obavy, ako to bez nich zvládneme, najmä s varením. No, ako sme

zistili, našli sa medzi nami šikovní kuchári, za ktorých by sa nemuseli hanbiť ani v reštaurácii. Varili sa nenáročné, ale chutné jedlá. A to najdôležitejšie: všetko, čo sme si uvarili, to sme si aj zjedli. Nezostali žiadne zvyšky, iba omrvinky. Opäť sa osvedčil najmä Zbojnícky sen. Zatiaľ čo

minulý rok sa zjedol jeden plech tejto vynikajúcej špecialitky, tento rok sa zjedli až dva. Len sa tak po nich zaprášilo. Najviac si pochutil náš bubeník. Náš jedálniček s p e s t r i l i o b y v a t e l i a Prenčova svojou zeleninou, vajičkami a chutnými šiškami.

Ten, kto si myslí, že sme stále iba jedli, myli sa. V našom programe bol vyhradený čas aj na duchovné záležitosti. Domáci nám ochotne

poskytli kľúče od kostola, v ktorom nás čakalo nepríjemné prevkapanie. Po otvorení brány sme zistili, že tam asi niečo bzučí. Neskôr sme objavili roje múch, ktoré sa našťahovali do kostola a rozhodli sa visieť zo stropu a popri tom bzučať. Chceli sme ich vystrašiť, preto sme hrali čo najhlasnejšie, ale nepomohlo, bzukot neprestal. Na radu domácich sme sa rozhodli použiť Biolit. Ten našťastie zabral. Večer sme ich postriekali a ráno už na nás hľadeli nie zo stropu, ale z kostolných lavíc. Teda vlastne nehľadeli.

Ďalšie prevkapania na nás čakali počas samotného koncertu. Ešte predtým náš koncert poctivo vyhlasovali v obecnom rozhlase, ktorý taktodpomohol k vyššej účasti poslucháčov, aj keď netvrdím, že v tom nemal prsty aj Facebook. Myslím, že určite zasiahol aj Pán Boh, ktorý priviedol do kostola toľko ľudí, že sa takmer zaplnil. Chceli sme osloviť predovšetkým mladšiu generáciu, ktorá by inak do kostola asi neprišla. Naším cieľom bolo spievať a hovoriť o Bohu prítazlivým a netradičným spôsobom.

Okrem piesní zaznelo aj niekoľko slov o našej kapele a svedectvo. Vďaka koncertu sme oprášili staršie piesne, ako napr. „Stratený v tme“, ale boli aj také, čo odzneli po prvýkrát v celoslovenskej premiére – „Boh má pre Teba

plán“. Koncert bol štýlovo pomerne pestrý – okrem worshipových piesní a rockových piesní si mohli vypočuť aj ska („Nech Ti chvála znie“). Tu sme si podaktorí aj trochu zaskákali. Nezabudli sme ani na fanúšikov metalu – tých veľmi potešila pieseň „V temnotách“. Na záver sme sa poďakovali najmä staršej generácii, ktorá to s nami vydržala až do konca. Práve im patrila evanjelická klasika – „Smieť žiť pre Krista“.

Po koncerte nasledovalo ďalšie prevkapanie – „receptia“. Pred farou sa zhromaždili domáci, ktorí ponúkali kapelu i všetkých účastníkov koncertu vynikajúcimi koláčikmi. Nechýbala kofola, minerálka či víno od pani krčmárky. Milé slovo bolo samozrejmosťou. Čo k tomu dodať? Snáď len tri slová – vďaka, vďaka, vďaka. Po spoločných rozhovoroch sme skonštatovali, že koncert v Prenčove sa musí o rok zopakovať. Ale aby ste vedeli, že Crossroads nezabúda ani na domácich Banskobystrčanov, podobný koncert ako v Prenčove máme naplánovaný aj v našom meste v mesiaci november. Na všetkých sa už teraz veľmi tešíme.

Marek Žilík

Moje leto ;-)

Toto leto sa ako obvykle začalo dovolenkou s rodičmi. Potom nasledoval letný dorastový tábor, ktorý sa tento rok konal v dedinke Drieňovo pri Krupine. Bol od nedele do piatku. Prvý deň sa predstavovali skupinky – ja som bola v skupinke "Sedmospáči". Mali sme pokrik – Dobrú noc, ktorým sme sa riadili po celý tábor vo dne, v noci. Potom tak vyzerali aj naše výsledky. Okrem našej skupinky tam boli skupinky "Vinea", "230V" a "Čokoládové kone". Počas dní boli turnaje vo frizbee a futbale. Keďže väčšinu

tábora nám pršalo, turnaje boli buď zrušené, alebo boli náhradné disciplíny, ako napríklad Strihanie (kameň, papier, nožnice) a Električka. Aj napriek tomu, že nám neprialo počasie, Boh bol s nami a pár ľuďom sa nič nestalo. Pár preto, lebo väčšina bola chorá. Ďalej nasledoval CampFest. Je to kresťanský festival, ktorý sa konal v Kráľovej Lehote prvý augustový týždeň od štvrtku do nedele. Za Teamotej Klub nás tam bolo asi 20. Keďže som tam bola po prvýkrát, chcela som vidieť všetky mne známe aj neznáme skupiny.

Najviac sa mne a ešte pár ľuďom páčila kresťansky- nekresťanská pesnička O sušenom ovoci od skupiny AnyElse, konkrétne o sušenej papáji, kokose, ananáse, lúpaných orieškoch a sušených arašidoch. Bolo to veľmi zaujímavé a veľmi vtipné. Najviac mi však dali večerné témy. Rozprávalo sa tam o Božej dokonalosti, neodolateľnosti atď. Najúžasnejší pocit bol, keď sa za mňa modlila úplne neznáma žena. Bol to neuveriteľný pocit. Taký zvláštne úžasný, určite to väčšina z vás pozná. Takže veľmi ďakujem Bohu za túto skúsenosť. No a koncom leta sme boli pozrieť bývalého brata kaplána, teraz už farára, Tibora Molnára v Baďane. Niektorí tam boli od piatku, no ja a ešte pár ľudí -menovite Oky, Livka, Ivka, Ondro, Ave a Veva (ospravedlňujem sa, ak

som niekoho zabudla;-))- od nedele. Bol to "cibuľový výlet", pretože každý deň bola aspoň v jednom jedle cibuľa, čo nám už niekedy liezlo na nervy :). Aj tak jej ešte po našom odchode zostalo. Absolvovali sme (pre niektorých náročný) výstup na Sitno a kúpanie na Počúvadle. Tí šťastnejší si zahrali UNO H2O vo vode. Tiež sme hrali futbal s domácimi, kde sme niektorí skončili s modrinami a napuchnutými končatinami. Väčšina šla potom domov autobusmi, niektorí autom. No a úplný záver prázdnin bol zakončený koncertom kapely Crossroads v Prečove a Teamotej opekačkou. Bolo to neuveriteľne krásne a Božou mocou a láskou naplnené leto.

Dáška Nemcová

K 75-inám prof. Bela Riečana, hlavného organizátora Kuzmányho kruhu.

Viac než 50 stretnutí Kuzmányho kruhu v Banskej Bystrici za obdobie rokov 2005 – 2011 je výsledkom nadšenej cieľavedomej práce jeho hlavného organizátora prof. Bela Riečana. Uskutočnené prednášky a stretnutia sú nádherným príkladom šírenia kultúry a osvety zdola – osobnou iniciatívou bez väzby na akékoľvek príkazy zhora.

Spomínam si na zrod myšlienky obnovenia Kuzmányho kruhu. 23.septembra 2005 sme sa s manželkou zúčastnili podujatia „Duchovné hodnoty pre dnešok“ v Martine. S obdivom sme sledovali prezentáciu krásnych podujatí martinských evanjelikov. Bolo z nich cítiť atmosféru družnosti, nadšenia, vzájomnej úcty a hrdosti z príslušnosti k evanjelickej cirkvi. „Prečo by na podobnom princípe nemohol fungovať Kuzmányho kruh v Banskej Bystrici?“ zaznela otázka prof. Riečana. Súc si vedomý, že všetko záleží od ľudí, prijal som jeho výzvu a o pár dní začalo činnosť združenie „Kuzmányho kruh v Banskej Bystrici“. Prof. Belo Riečan sa stal programovým tvorcom podujatí, ja som si zobrať na starosť zabezpečenie priestorov.

Prvé stretnutie sa uskutočnilo

26.septembra 2005 v Klube architektov pri premietaní filmu „Dobro ako princíp svetla a pravdy“ o prof. Igorovi Rumanskom. Kuzmányho kruh poctili svojou návštevou a prednáškami mnohé osobnosti kultúrneho a vedeckého sveta Slovenska - Doc.Dr. Miloš Kovačka, Prof.Dr. Július Krempaský, Prof.Dr. Igor Kišš, Prof.Dr. Ján Findra, Prof. Janka Krivošová, prof. Ing. Ondrej Hronec, PhDr. Marianna Bárdivová, Dr. Ján Greššo, Dr. Elena Baranová a mnohí ďalší. Každý ostatný pondelok v mesiaci sa stal dňom Kuzmányho kruhu.

Výber prednášateľov je odrazom širokého rozhľadu prof. Bela Riečana v kultúre, vede, školstve a umení. Jeho osobné kontakty a znalosť vzťahov sú bázou pre pozvania významných osobností. Aj z vďaky za šírenie kultúry, vedy a umenia v meste sa prof. Belo Riečan v roku 2007 stal laureátom Ceny primátora Banskej Bystrice.

Milý Belo, je pre mňa a všetkých účastníkov našich podujatí veľkou čťou byť v Kuzmányho kruhu s Tebou. Je pre nás št'astím, že nám osud do cesty priviedol Teba. Sme radi, že

nám pomáhaš objavovať nové obzory národnej a cirkevnej kultúry a histórie. Ďakujeme Ti, že nám plným priehrštím rozdávaš svoje bohaté životné skúsenosti, hlboké vedomosti, že nám prejavuješ svoju nezištnosť a priateľstvo. Blahoželáme Ti k Tvojmu jubileu. Ži dlho a šťastne!

Za Kuzmányho kruh v Banskej Bystrici

Dušan Čupka,
spoluorganizátor Kuzmányho kruhu 6.9.2011

Dvakrát sa modlí, kto spieva

Keď aj srdce pri tom býva. Uvedomili sme si to v nedeľu 10. októbra 2011 vo Zvolenskej Slatine na prehliadke speváckych zborov Zvolenského seniorátu. Pri tejto príležitosti mi napadlo, že by bolo užitočné pozrieť sa aj do minulosti, pretože napr. Banská Bystrica sa otázke cirkevného spevu a hudby intenzívne venovala po desaťročia. Nasledujúce riadky sú

Bystrica získala aj častými návštevami jeho syna Júliusa Letňana, organového virtuóza. Rôznosť mien vyplývala zo zmeny pôvodného maďarského Nyári. Otec sa vrátil k nemeckému Sommer, syn si vytvoril slovenské Letňan (dodnes úspešne pôsobí jeho dcéra, muzikologička a klavírna virtuózka dr. Elena Letňanová). Július Letňan bol absolventom hry na

venované štyridsiatym a päťdesiatym rokom.

V roku 1945 nám nacisti popravili kňaza, seniora Jána Bakossa. Zomrel však aj organista, učiteľ Alexander Kass. Za kantora bol zvolený Július Sommer. Skvelý hudobník, ktorý práve vtedy nastúpil na učiteľský dôchodok.

organ pražského konzervatória ako aj tamojšej vysokej školy obchodnej, bol teda komerčným inžinierom. Ako taký sa stal v r. 1949 spoluzakladateľom Slovenskej filharmónie, fakticky jej prvým riaditeľom. Okrem toho roky organoval vo veľkom chráme na Panenskej ulici v

Bratislave.

Za Júliusa Sommera zmiešaný spevokol perfektne účinkoval a mal hodnotný repertoár. Ja som ako chlapec asistoval doma pri návku môjho otca tenoristu. Možno bude vhodné spomenúť, že mužská zložka súvisela so štvorhlasným pohrebným spevokolom a bola dosť početná. V base hral vedúcu úlohu Eugen Stolmann, v tom čase zborový kurátor a známy divadelník (napr. hlavná úloha vo filme Kozie mlieko).

V lete 1950 ma Július Sommer vzal do učenia hry na organ. Na jeseň toho roku sa odobral do Bratislavy na drobný chirurgický zákrok a bol rád, že som bol schopný ho zastúpiť. Žiaľ, bol to začiatok konca. Na Vianoce 1951 hral v kostole posledný raz a na jar v r. 1952 zomrel.

Cirkevného spevokolu sa v r. 1952 ujal Pavel Hronec, skvelý hudobník a výnimočný spevák, nie div, že jeden z jeho synov, Braňo, sa v hudbe profesionalizoval. Spevokol pokračoval v Sommerovej línii. Spevokol spieval pri organe a pán farár ho tam dirigoval. Ale keď na veľké sviatky odbavoval pri oltári, nemohol vyjsť hore

dirigovať, ja som ho zastupoval, čo ma naplňalo veľkou radosťou.

Cirkevný zákon z r. 1949 zapôsobil v Bystrici negatívne, vrchnosť odobrala Pavlovi Hroncovi štátny súhlas a Hroncovci museli v r. 1953 Bystricu opustiť. Súčasne ja som zmaturoval a odišiel študovať do Bratislavy. Kantorom sa stal Ivan Filipek, ktorý túto funkciu vykonával popri zamestnaní. Cirkevný spevokol účinkoval úspešne ďalej a Eugen Stolmann mi s radosťou zvestoval, že Ivanovi Filipekovi sa so spevokolom darí. Z času na čas som s nimi spolupracoval od organu. Okrem iného si s láskou spomínam na to, ako som sprevádzal pani Filipekovú pri jej interpretácii Dvořákovho žalmu Hospodin jest můj pastýř. Posledný raz som s nimi vystupoval v r. 1958 v Brezovej pod Bradlom pri inštalácii Mikuláša Mitáľa, druhého banskobystrického kňaza. Aj ten musel podobne ako Pavel Hronec Banskú Bystricu opustiť.

Beloslav Riečan

Milodary na opravu organu

Lukšik Filip 200 € (25.3.2011), Rodina Kašiarová 20 € (3.5.2011), Grantnerová Svetla 20 € (5.5.2011), Kamasová Elena 38 € (18.5.2011), Kubišová Ľubica 10 € (19.5.2011), Rodina Čupková 30 € (24.5.2011), Šramko Ján 10 € (31.5.2011), Čunderlíková Soňa 50 € (7.6.2011), Škamlová Eva 30 € (9.6.2011), Čermáková Miroslava 60 € (10.6.2011), Miklasová Blanka 50 € (10.6.2011), Majerová Janka 50 € (13.6.2011), Meniarová Tatiana 100 € (13.6.2011), Hodasová Janka 30 € (14.6.2011), Ondrejková Viera 30 € (14.6.2011), Vegsoová Eva 30 € (14.6.2011), BZ rodiny 80 € (24.6.2011), Molnár Vladimír 50 € (4.7.2011), Maceková Anna 30 € (11.7.2011), Mešková Zuzana s rodinou 30 € (28.7.2011), Rusko Samuel 13 € (1.8.2011), Rodina Babiarová 50 € (9.8.2011), Jančkář 20 € (18.8.2011), Števcinová Elena 30 € (24.8.2011), Harišová

Viera s celou rodinou 50 € 6.9.2011, Kolimar Mirko 50 € (9.9.2011), JUDr. Bedlovičová Danica 50 € (12.9.2011), Priatelka Františky Činčurovej 125 € (12.9.2011), Trepáčová Eva 30 € (16.9.2011), Čipka Ján 50 € (16.9.2011), Radková Elena 10 € (22.9.2011), Lettrichová Anna 14 € (26.9.2011), Kyseľová Zuzana 20 € (27.9.2011), Ťureková Anna 30 € (28.9.2011), Lietava Ján s rodinou 40 € (28.9.2011), Lehotzká Božena s rodinou 50 € (30.9.2011), Haring Milan 50 € (6.10.2011), Majlingová Júlia 20 € (6.10.2011), Ušiak Jaroslav 40 € (11.10.2011), Kapustíková Darina 20 € (12.10.2011), Buček Peter 100 € (13.10.2011), Šemšelová Olga 40 € (13.10.2011), Reimartová Renata 15 € (24.10.2011)

Milodary na Centrum zborovej diakonie Kanaán

Kubišová Ľubica 10 € (19.5.2011), Tóthová Anna 20 € (24.5.2011), Čunderlíková Soňa 30 € , Klimeková Júlia 10 € (23.6.2011), Hynko Ondrej 15 € (1.7.2011), Bohunová Sidónia 8 € (25.7.2011), Košťalová Anna 50 € (16.8.2011),

Hynko Ondrej 15 € (31.8.2011), Filiálka Sásová 168 € (12.9.2011), Čipka Ján 30 € (16.9.2011), Kubincová Olga 5 € (30.9.2011), Majlingová Erika 20 € (4.10.2011)

Milodary na Banskobystrický evanjelik

Šimečková Olga 5 € (3.5.2011), Vigaš Andrej, Olga 6 € (13.5.2011), Veljačik Jaroslav a Viera 4 € (13.5.2011), Filiálka Sásová 20 € (18.5.2011), Tóthová Anna 10 € (24.5.2011), Majerová Mária 25 € (6.6.2011), Čunderlíková Soňa 20 € (7.6.2011), Mojžita Vladimír 10 € (14.6.2011), KOMUCE Krivánska ul. 14 € (20.6.2011), Klimeková Júlia 10 € (23.6.2011), Hynko Ondrej 15 € (1.7.2011), Holeschová Emília 15 €

(1.8.2011), filiálka Nemce 26 € (16.8.2011), Hynko Ondrej 15 € (31.8.2011), Pavol Rýs 10 € (6.9.2011), Filiálka Senica 10 € (14.9.2011), Števčinová Elena 10 € (16.9.2011), Čipka Ján 20 € (16.9.2011), Veljačiková Viera 10 € (19.9.2011), Ľureková Anna 20 € (28.9.2011), Kubincová Olga 5 € (30.9.2011), Cambel Milan 50 € (5.10.2011), Kapustíková Darina 10 € (12.10.2011)

Kartotéka členov cirkevného zboru ECAV Banská Bystrica

Všetkých bratov a sestry, ktorí a ktoré žijú na území Cirkevného zboru ECAV Banská Bystrica, prosíme, aby si prevzali na farskom úrade alebo v chráme kartotečný lístok, vyplnili ho a odovzdali na farskom úrade. Každý pokrstený člen Cirkevného zboru ECAV Banská Bystrica má mať svoj vlastný kartotečný lístok. Evidencia sa robí s cieľom zistiť presný počet členov Cirkevného zboru ECAV Banská Bystrica.

Cirkevný príspevok

Prosíme všetkých členov CZ, aby si uhradili Cirkevný príspevok – 12€, najlepšie na farskom úrade, každý deň v úradných hodinách. Je možnosť uhradiť si cirkevný príspevok aj bezhotovostným prevodom na číslo účtu: OTP Banka 10808265/5200, alebo poštovou poukážkou, ktorú si môžete vyzdvihnúť na farskom úrade a chráme Božom.

Výšku Cirkevného príspevku upravuje zborový konvent a je záväzný pre všetkých členov CZ rovnako. V poznámke uveďte cieľ platby.

Deň detí vo farskej záhrade 26. 6. 2011

Detský biblický tábor v Drieňove 11. - 15. 7. 2011

Kaplánska Trojica :-)

Turistický výstup mládeže ECAV ZVS na Pustý Hrad 17. 9. 2011

Melónová párty 22. 10. 2011

Vlasta Čupková

Spomienka na blízkeho človeka.

Prišiel si na koniec cesty
a už sa nevrátiš.
Nás si tu v smútku zanechal
po všetky ďalšie dni.

Srdce zaboľelo, ostalo prázdno.
Len slzy úľavy padajú až na dno.
Veľa si Pane na nás naložil,
Ty si nás však aj utíšil.

No milosrdný čas
zahojí rany v nás.
Ostanú jazvy boľavé
aj naše spomínanie.

Premietaj v tichu film
o chvíľach spolu prežitých
Zapáliť sviečku, položiť kvet,
oživiť v spomienkach, aj keď Ťa niet.

NOVINKA Z TRANOSCIA

„... trvale pociťujem potrebu napomôcť homiletickú prácu v cirkvi, ktorá je každodenným „chlebom“ farárskeho povolania. V tom zmysle, ako chápať biblický text, ako z neho vynášať konkrétnu kerygmu, t. j. zvesť pre prítomnosť, po akej je v cirkvi veľká túžba. Výber biblických textov je v zbierke netradičný pri pridížení sa charakteru sviatkov v cirkevnom roku a jeho príležitosti. Sú biblické miesta – texty, po ktorých sa zriedkavo siaha a obsahujú pritom jedinečnú zvesť. V zbierke je viacero takých, po ktorých som pri dlhoročnej kazateľskej praxi dosiaľ ani ja nesiahol a na ich základe nekázal...“

Niekoľko riadkov zo Slova na začiatok prináša aspoň čiastočnú informáciu o najnovšej postile emeritného biskupa Jána Midriaka (vydal Tranoscius, 2011). Brilantne vypracované kázňové texty, ktoré – až na malé výnimky príležitostných kázni – ešte nikdy a nikde neodzneli, tvoria rozsiahleho „duchovného sprievodcu“ nedeľami a sviatkami nášho cirkevného roku. Postila Bezmála kresťanom má slúžiť všetkým, ktorí kázanie Božieho slova pravidelne počúvajú, ale najmä tým, ktorí sa mnohokrát pre objektívne príčiny (choroba a pod.) do chrámu nedostanú.

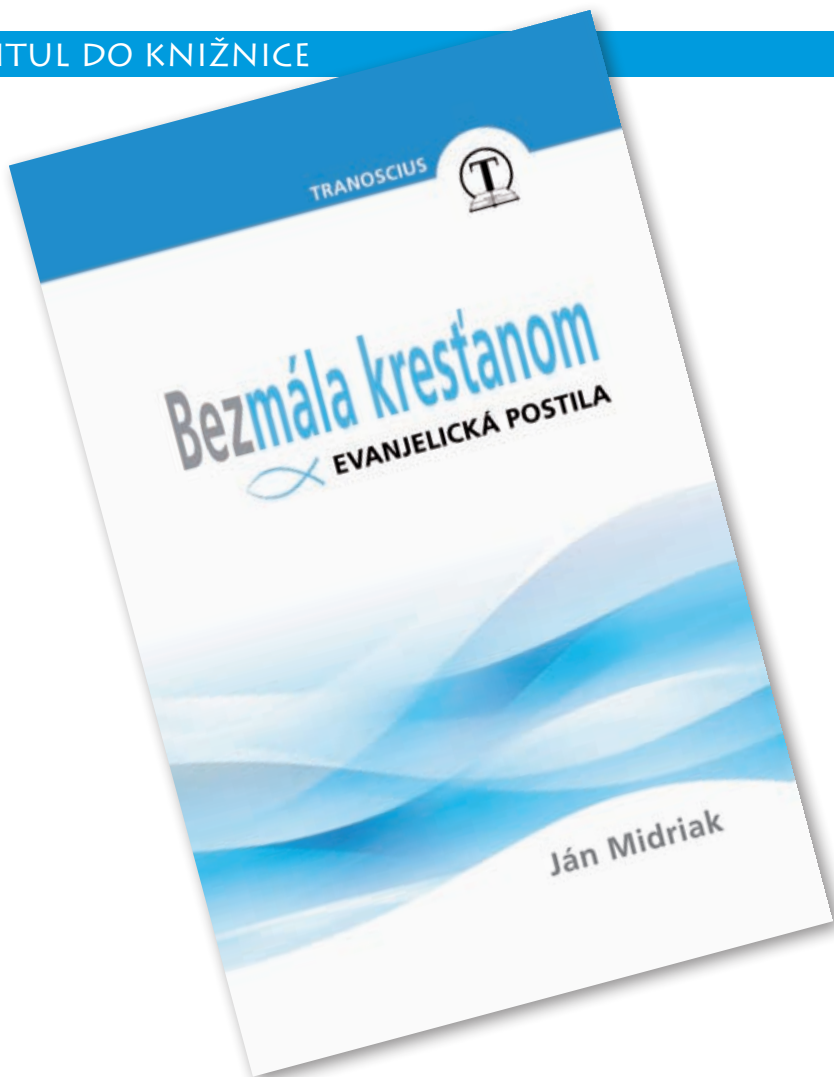
Knihu si môžete objednať na adrese:

Tranoscius, a. s., Tranovského 1, 031 01 Liptovský Mikuláš, tel. č.: 044/552 63 43, 044/ 552 30 70 alebo na e-mailovej adrese: odbyt@tranoscious.sk.

Cena knihy: 12 €

TITUL DO KNIŽNICE

BANSKOBYSTRICKÝ EVANJELIK

Vydáva Evanjelický a. v. farský úrad, Lazovná 42, Banská Bystrica.
Fotografie: Daniel Búlik, Daniel Košťal, Jarmila Zajčková, Soňa Trajlinková, internet.
Tlač: DALI-BB, s.r.o., www.daliprint.sk